

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
27 Ocak 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARARLAR

A) Çalışma Esaslarına İlişkin

1.- Kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kadının girişimciliğinin desteklenmesi alt komisyonunun 7 üyeden oluşmasına ilişkin

III.- SEÇİMLER

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sözcülüğüne seçim

IV.- ALT KOMİSYON

A) Alt Komisyona Sevkler

1.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve arkadaşlarının, engelli kadınların yaşadıkları sorunlarına ilişkin

2.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve arkadaşlarının, Türkiye'de yaşayan engelli kadınlar ile engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin

3.- Trabzon Milletvekili Ayşe Sula Köseoğlu ve arkadaşlarının, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının ve ailelerinin karşılaştığı sorunlara kalıcı ve bütüncül politikaların hayata geçirilmesi ve bu konularda çözüm önerileri üretilebilmesi amacıyla yurt dışında yaşayan, Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınlar ile ailelerin sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 2

27 Ocak 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.10

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa),

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul)

---0---

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, yeterli çoğunluğumuz vardır, 26'ncı Dönem Birinci Yasama Yılı üçüncü toplantımızı açıyorum.

Gündemimizdeki maddelere geçmeden önce kısaca, yakın zamandaki Komisyon faaliyetlerimizden bahsetmek istiyorum. 6 Ocak Çarşamba günü yaptığımız bir önceki toplantımızda, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ile yürütmeye başladığımız, Türkiye'de Siyasi Liderlik ve Siyasi Katılımda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'ne ilişkin sunum yapılmıştı. Bu hafta sonu da projemizin önemli bir faaliyetini Kocaeli Kartepe'de gerçekleştiriyoruz. Geçtiğimiz dönemde yürütülen ilk projede Anayasa dâhil, 31 kanun toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi açısından taranmıştı. Bu tarama çalışmasını gerçekleştiren hocalarımız Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Profesör Doktor Bertil Emrah Oder ile aynı fakülteden Doktor Zeynep Oya Usal Komisyon üyelerimize ve uzmanlarına taramaların çalışması hakkında bir sunum yapacaktır. Bu toplantıda mevzuatımızı kadın hakları ve kadının statüsü bağlamında nasıl geliştirebiliriz, onu tartışma olanağını bulacağız hep birlikte.

Ayrıca, hepinizin bildiği, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en önemli sinema sanatçılarından biri olan Hülya Koçyiğit de projemize destek vermek ve bilinirliğini artırmak için, hafta sonu yapacağımız programa eşlik edecektir. Organizasyonda çalışan arkadaşlar tüm üyelerimizin makamlarıyla iletişime geçti. Bildiğim kadarıyla, katılım durumu henüz netleşmeyen arkadaşlarımız var, onlar da bir an önce durumlarını netleştirirse çok iyi olacak. Komisyon üyelerimizin hepsinin, en azından büyük çoğunluğunun bu toplantıda yer almasını çok önemsiyoruz.

Değerli üyeler, bir diğer husus da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'yle ilgili. 8 Martta Komisyon olarak Mecliste bir program yapmamızın çok yerinde olacağını düşünüyorum. Alanlarında başarılı olmuş, hatta uluslararası arenada tanınırlık kazanmış öncü kadınlarımıza plaket ve ödül vereceğiz. Bu programı Meclis tören Salonu'nda gerçekleştirmek istiyoruz. Böyle bir etkinlik Komisyonumuzun ülke çapında tanınırlığına katkı yapacaktır. Daha önemlisi, geleneksel hâle getirerek, alanlarında başarılı olmuş öncü kadınlarımızı KEFEK ödülleriyle Meclis çatısı altında bir araya getirerek kamuoyuna mesaj vermeyi hedeflemekteyiz. Biliyorsunuz, kadın-erkek eşitliğinin en önemli meselesi, kadını değersizleştiren, ikincilleştiren kalıp yargıları yıkmaktır. Başarılı ve öncü kadınları ödüllendirerek bir anlamda da bu yönde bir katkı sunmayı planlamaktayız. Ödüllendireceğimiz değişik alanlardaki kadınları seçmek için Komisyonumuzun içinden bir danışma kurulunun oluşturulmasının yerinde olacağı kanaatindeyim. Komisyon Başkanlık Divanı danışma kurulu olarak çalışabilir, Başkanlık Divanında temsil edilemeyen Milliyetçi Hareket Partisinden de bir arkadaşımızın katılımıyla da tüm partilerin temsili noktasında bir danışma kurulunu oluşturmuş oluruz. Bunun yanı sıra, alanında uzman akademisyenler ve sanatçılar da bu kurula dâhil olacaktır. Bu konudaki görüşleriniz almak isterim.

II.- KARARLAR

A) Çalışma Esaslarına İlişkin

1.- Kırsal alanda kadının güçlendirilmesi ve kadının girişimciliğinin desteklenmesi alt komisyonunun 7 üyeden oluşmasına ilişkin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

BAŞKAN – Değerli üyeler, 6 Ocaktaki toplantımızda kuracağımız alt komisyonları tartışmıştık. Bunlar arasında, “Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi ve Kadının Girişimciliğinin Desteklenmesi” konulu alt komisyonun kurulmasını tartışmış ve oylayarak kabul etmiştik hep birlikte. Alt komisyonun çalışmalarına başlayabilmesi için parti gruplarına düşen üye sayılarını ve üyelerini tespit etmemiz lazım. Parti grupları arasında daha iyi bir temsilin sağlanması için alt komisyonun üye sayısının 9 olmasını planlıyoruz, yalnız, bu konuyu sizlerin görüşlerine sunmak istiyoruz. Kırsalda 7’yle bunu planlamamız mümkün olabilir, başka komisyonlarda da uygulandı. Yani 4, 1, 1, 1 yaparak 7 üyeye de kırsal kalkınmayla ilgili alt komisyonumuzu oluşturabiliriz. MHP’den arkadaşımızı da bu komisyona dâhil etmek üzere ya da 9’a bunu tamamlayacağız ama hem toplanma ve karar alma noktasında 7 sayısının işleri daha kolaylaştıracağını, daha hızlı toplanıp daha hızlı kararlar alabileceğini düşündüğümüz için 7 sayısında hemfikir olursak böyle bir çalışmayı yapalım, birlikte karar verelim bugün. Ne dersiniz?

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – CHP için de uygunsa bence MHP de olmalı Sayın Başkanım.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hayırlı toplantılar diliyorum ben de.

Ben aynı zamanda, İnsan Hakları Komisyonunda da bulunuyorum, orada da bu meseleyi çok tartıştık. Esasen bu sayılar bizim elimizde, 5 de yapabiliriz, 7 de yapabiliriz, 9 da yapabiliriz; burada önemli olan hususlardan bir tanesi, elbette, Tüzük’e de baktığımızda hangi sayıyı baz alırsak alalım, iktidar partisinin milletvekili sayısının çoğunlukta olması gerekiyor. Dolayısıyla, bunu baz alarak bir hesap yapıyoruz. 9 yaptığımızda sanki çok daha iyi uyuyor gibi görünüyor ama o da hantal olacak, çok sayıda olacak, biz birçok alanda komisyon kurmayı tasarlıyoruz ya da en azından birkaç tane. Tek komisyon kuracaksak bu 9 olabilir elbette ama iki üç tane alt komisyon kurmayı öngörüyorsak 9 sayısıyla bu işin altından çıkamayız gibi görünüyor. Bu durumda, sayı 7, belki 5, belki 7 yapmamız gerekecek. 5 olması hâlinde nasıl olabilir bu? Herhâlde yetmiyor, olmuyor, çok fazla uymuyor, o zaman, 7 rakamı daha uygun gibi görünüyor. 7 olması hâlinde de 4, 1, 1, 1 şeklinde, en uygun dağılımın böyle olacağını... Biz İnsan Hakları Komisyonunda çok uzun konuştuk arkadaşlar, bütün partiler bu konuda ittifak etti, “Böyle bir dağılım yapalım, herkes de temsil edilsin burada.” dendi. Aksi takdirde, 5 olursa MHP temsil edilemeyecek, HDP de olmayacak 5’te.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İktidar partisinden düşürebiliriz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Nereden bakarsanız bakın, gerek Tüzük’e baksanız da böyle gerek teamüllere baksanız da böyle, bunun aksi mümkün gözüküyor, bunu tartışsak da olmayacak. Çünkü sonuçta, iktidar partisi buranın lokomotifini teşkil ediyor ve bu işin yürütülebilmesi için bunun böyle olması kaçınılmaz bir şey, bunu tartışmamıza gerek yok. Bu, Tüzük’ten kaynaklanan bir şey aynı zamanda, hem de başka türlü de işlemez zaten. O açıdan, diyebilirsiniz ki: “Sayıyı 9 yapalım da CHP’ye 2 düşsün, 3 düşsün.” onu bilemiyorum ama bence sayılar belli burada. İki üç komisyon kuracaksak şayet yetmeyecek bu miktar. O açıdan, sayıyı artırmamızın uygulamada bir faydası olmayacak, hatta bizi sıkıntıya sokacak bir durum gibi de gözüküyor. O açıdan, en uygunu -uzun tartıştık bunu, çok tartıştık İnsan Hakları Komisyonunda, başka çıkar yol da bulamadık- 4, 1, 1, 1 şeklinde olması gibi gözüküyor derim. Ama MHP ve diğer partiler, “Sayımız az, biz komisyona artık insan veremiyoruz.” dediği anda sayıyı 5’e de indirmemiz mümkün, birden çok komisyon kurmayı öngörüyorsak şayet.

Özellikle bunları belirtmek istedim, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ayşe Hanım, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 4

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Başkanım, az önce “İktidar partisinden düşürelim.” dendiğinde o zaman, 4-3 iktidar partisinin temsili azınlıkta kalmış oluyor. Dolayısıyla, bu, komisyonun ve toplantının temsil çoğunluğunun ruhuna aykırı bir durum, dolayısıyla, oradan düşürülmesi mümkün değil. 4, 1, 1, 1 olduğunda yine muhalefet bütün partileriyle temsil edilmiş olacak ve komisyonun oluş şekline ve alınan oylara göre de iktidarın çoğunlukta olması da sağlanmış olacak. Yani burada temsildeki durum bundan ibaret. Bizim amacımız çok sesliliği en fazla ifade edeceğimiz ortamın oluşmasına katkı vermektir. O yüzden, 5 olduğunda bence HDP’nin de, MHP’nin de olmadığı bir komisyonun eksik olduğunu düşünüyoruz. 7 olarak ve orta bir yol bularak hem MHP’nin hem de HDP’nin temsil edildiği bir komisyon çalışmasının çok daha sağlıklı, çok daha çoksesli olmasına katkı vereceğini düşünüyoruz. Buradaki takdirin bu şekilde şekillenmesi hem demokratik dağılımın eşit temsiline katkı verecektir hem de daha sağlıklı bir sonucun ortaya çıkmasına katkı verecektir. Sizin de uygun görmenizle bence de öyle olması daha uygundur.

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın akşama kadar komisyonda görev almasını öngördüğünüz, istediğiniz kişileri Komisyonumuza iletirseniz çok seviniriz.

Şimdi, gündemimizdeki diğer maddeler ile devam etmek istiyorum.

III.- SEÇİMLER

1.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sözcülüğüne seçim

BAŞKAN – Değerli üyeler, bu dönemki ilk toplantımızda Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk Komisyon Sözcüsü seçilmişti ancak kendisinin Komisyonumuzdan istifası üzerine Komisyon Sözcülüğü için yeniden seçim yapmak durumundayız. 5840 sayılı Komisyon Kanunu’muzun 2’nci maddesinin 4’üncü maddesine göre Komisyon Başkanlık Divanımız siyasi parti gruplarının sayısal oranlarına göre seçilir. Bu bağlamda, Komisyon Sözcülüğü de Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşmektedir. İlk toplantımızda olduğu gibi, İç Tüzük’ün seçimleri düzenleyen 24’üncü maddesinde yer alan usulleri takip edeceğiz. Seçim gizli yapılacak. Komisyonumuzun en genç iki üyesini tasnif komisyonu olarak görevlendireceğiz. Komisyon görevlileri tüm üyelere mühürlü oy pusulaları ve zarfları dağıtacak, daha sonra sözcü adaylarını belirleyeceğiz, üyelerimiz kendilerini veya başka bir üyemizi de aday gösterebilirler. Sözcü adaylarını ben tekrar ilan edeceğim, dağıtılan oy pusulalarına adayın adı yazılarak zarfa konulacak, ardından zarflar komisyon görevlisi arkadaşlarımız tarafından toplanarak tasnif komisyonuna verilecektir. Tasnif komisyonumuz oyları tasnif edecek ve adayların aldıkları oyları bir tutanak hâlinde Komisyon Başkanlığına iletacaktır. Ben de sonucu sizlere ilan edeceğim ve kararı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına göndereceğim.

Bu çerçevede, seçime geçiyorum.

Tasnif komisyonu olarak görev yapacak en genç üyeler, Sibel Özdemir ve Salih Çetinkaya’dır.

Evet, şimdi, adayları belirleyeceğiz.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Başkanım, ben yine aynı şekilde, Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bir erkek tarafından seslendirilmesinin kadınlarla ilgili eşitliğin sağlanması anlamında daha doğru olacağını. O yüzden, yeni gelen arkadaşımız Ali İhsan Bey’in aday olarak gösterilmesini teklif ediyorum.

BAŞKAN – Evet, diğer partilerden adaylarımız...

BESİME KONCA (Siirt) – Filiz Kerestecioğlu’nu öneriyoruz.

Aynı zamanda, bir önceki oturumda da eleştirmiştik, yine, iktidardan bir isim verilmesini yanlış buluyorum. Burada kadın arkadaşlar var, hiç değilse kadın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

arkadaşlara oy kullanabilirim ama bir erkeğin sözcü olmasına dair ben oyumu kullanmayacağım.

BAŞKAN – Filiz Hanım zaten Kâtip Üyemiz, onu hatırlatmak isterim. Zaten bize düşüyor aday göstermek. 4'üncü maddeye istinaden bu süreci başlatıyoruz. “Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre 1 Başkan, 2 Başkan Vekili, 1 Sözcü ve 1 Kâtip seçer. Bu seçim, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan komisyonun toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.”

Evet, başlayalım, zarflar önünüze geldi, oylarımızı kullanalım arkadaşlar. Adalet ve Kalkınma Partisinin Sözcü adayı Ali İhsan Yavuz, Sakarya Milletvekili.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – MHP'den aday yok mu?

BAŞKAN – Gösteremiyoruz.

BESİME KONCA (Siirt) – CHP'den?

BAŞKAN – Gösteremiyoruz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Çünkü Başkan Vekili var CHP'nin, Candan Hanım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bence şöyle: Ben erkek ya da kadın, böyle bir cinsiyet ayrımı yapmıyorum ama geçen sefer bir erkek vekil arkadaşımız komisyon sözcüsü seçilmişti ve bu konuda basında da ciddi anlamda eleştiriler olmuş, bunları takip etmiştim. O açıdan, bence bir kadın vekil arkadaşımızın komisyon sözcüsü olması yani komisyonun da anlam ve işlevi bakımından daha uygun olabileceği kanaatindeyim; bir.

İkincisi: Biz aynı zamanda, boşanma araştırma komisyonu üyesiyiz ve biraz önce de toplantıdan geldik, aynı zamanda, sizin vekil arkadaşınız, aynı siyasi partiden arkadaşınız Ayşe Hanım da komisyonda; onun için, komisyon toplantılarımızın saat 13.00 gibi, 12.30 gibi, biraz daha ileri bir saate alınmasını biz talep ediyoruz. Çünkü yetişmekte bir hayli sıkıntı yaşıyoruz, orada hâlâ daha sunumlar devam ediyor. Bunu özellikle rica ediyoruz. Hem Milliyetçi Hareket Partisinden hem Adalet ve Kalkınma Partisinden hem de bizden arkadaşlarımız aynı zamanda oradaki komisyonda da görevliyiz, onun için böyle bir talebimiz var.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Ayşe Hanım.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben olaya farklı bir yönden bakmak istiyorum. Bayanların pozitif ayrımcılığı açısından kurulmuş bir komisyonda bayanlara tanınan hakkın bir bey arkadaşımızın ağzından iletilmesinin, dünyaya duyurulmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. O yüzden, bir bey sözcümüzün olması taraftarıyım yani bu anlamda pozitif bir şey iletmek istiyorum. Basın tabii ki istediğini söyleyebilir ama bence bir beyin ağzından bunların Mecliste halka iletilmesi çok önemli diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, ben de söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun Candan Hanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Öncelikle biz de geç kaldığımız için özür diliyoruz ama boşanma komisyonu ile beraber maalesef KEFEK üyelerinin çoğunluğu da boşanma komisyonu üyesi, dolayısıyla, aynı saatte, hemen hemen denk geldi. Bundan sonra zaten herhâlde konuşacaktır Komisyon Başkanı sizlerle de, en azından denk gelmesin diye. Bu anlamda duyarlı olursanız ben de çok mutlu olurum çünkü biraz devam edecek, en az üç ay devam edecek komisyonumuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

Tabii ki biz bu Komisyonda kadın-erkek diye ayırmıyoruz. Yani hiçbir zaman insana bakışımız da kadın-erkek üzerinden değil, cinsiyetler, ırklar, mezhepler üzerinden değil ama bu Komisyonun kurulma sebebi var. Özellikle kadınların eşitsiz konumdan dolayı uğradığı bazı mağduriyetlerden dolayı bu Komisyon kuruldu. Yani bu Komisyon öyle tesadüfi kurulmuş, şu da olsun diye oluşturulmuş bir Komisyon değil. Çok önemli bir fonksiyonu var, görevi var ve bu amaç içinde çalışmalarını yürütüyor. Bu anlamda, aslında, sözcü erkek olsun, başkanı erkek olsun, tabii ki önemli değil yani bizim de bakışımız budur ancak özellikle bu alanda mücadele vermiş, yıllardır mücadele vermiş sivil toplum kuruluşları olsun, dernekler olsun, bizler olalım; onlar için gerçekten önemli ve Gerçekten, kadınların toplumda yok olduğu, adının dahi olmadığı, yok sayıldığı, konuşmadığı, yani uğradığı şiddete bile dur diyemediği bir noktada, kadınların bu kadar sorunu, bu kadar eşitsiz konumu olduğu noktada tabii ki Komisyonumuzun sözcüsünün bir kadın olması hem simgesel anlamda hem de bundan sonraki verilecek çalışmalara bence moral anlamında önemli olduğunu düşünüyorum. Ben de tabii ki grubum adına özellikle Komisyon sözcümüzün bir kadın sözcü olmasını istiyorum. Tabii ki takdir Komisyon üyelerimizin ama bu çerçeveden bakmak lazım, yoksa asla sayın beyefendiye söyleyecek hiçbir sözümüz yok, lütfen yanlış anlamasın bizi, tamamen Komisyonumuzun adıyla ve mücadelesiyle alakalı bir şey. Gerçekten bu yolda mücadele vermiş insanların şevkini ve mücadelesini kırmamak adına Komisyonumuzun bir jesti olacağını düşünüyorum. Bu anlamda tekrar değerlendirilmesini rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Ben de birkaç söz söyleyeyim bu görüşünüzle ilgili. Komisyonumuzun adı, biliyorsunuz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu. Üye dağılımına baktığımızda üçte 1'i erkeklerden oluşan bir komisyonuz. Kaldı ki bizim sorunlarımızı çözme noktasında birlikte hareket etmemiz kaçınılmazdır, bunu hepimiz kabul ediyoruz. Evet, sorunlarımız var ama bu sorunlarımızın da erkek kardeşlerimizle, arkadaşlarımızla beraber çözümü noktasında birlikte hareket etmememiz herkesin kabul edeceği bir şeydir. Bu anlamda Başkanlık Divanına baktığımda da zaten 3 kadın orada en önemli noktalarda yer alıyor, işte başkan, başkan vekili, kâtip. İşte birlikte çözme, problemi beraber çözebilmemiz için de bir erkeğin temsilini ben de önemsiyorum. Birlikte yapacağız, ayrıştırarak değil, birleşerek ve ortak paydalarda bir araya geleceğiz. Zaten birlikte yaşama becerisini ve kültürünü oluşturduğumuz zaman sadece kadın-erkeğe ait sorunlarda değil, tüm toplumumuzda yaşadığımız bugün kanayan yaralarımızı da bu şekilde çözeceğimize inanıyorum. Bu anlamda da bir erkeğin temsilini ben Sezer Katırcıoğlu olarak çok önemsiyorum.

Teşekkür ederim.

BESİME KONCA (Siirt) – Söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

BESİME KONCA (Siirt) – Ben oy kullanmayacağım. Yöntem olarak zaten yanlış oldu bir tarafta oylamayı yapıyoruz diğer taraftan hâlen farklı bir şey tartışıyoruz, hani gözden geçirelim diyoruz, doğru bir yöntem değildi. Sorunlu olduğunu biliyoruz, bir önceki toplantıda da sorun yaşadık. Tekrar uzlaşarak daha uygun bir yöntemle... Ben onun için önceden önerimi yaptım, doğru bir yaklaşım değil. Bakın, birlikte çalışmak ayrı bir şey Komisyon olarak, topluma vereceğimiz imaj, topluma söyleyeceğimiz söz açısından sözcünün kadın olması çok daha önemlidir. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği olabilir, adını böyle koymuşuz ama dezavantajlı olan... Binlerce fırsatı olan erkektir ve sorun yaşayan kadındır bu konuda.

Bir önceki toplantıda da önermiştik, başkan yardımcılarında biri erkek olabilir. Hiç yer almasınlar, temsil etmesinler demiyoruz bu konuda. Sözcülüğün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

bizim adımıza çıkıp konuşacak, söz söyleyecek ya da bütün kadın kurumlarının ağırlıklı olarak daha fazla muhatap olacağı bir işleyiş olduğunu hepiniz bizden daha iyi biliyorsunuz. Bu açıdan önemlidir. Bir önceki toplantıdan sonra da partimize de ciddi anlamda eleştiriler geldi hani, niye böyle bir tutum, niye daha fazla tartışmadınız? Yerelden doğru, toplumdan doğru kadınların böyle bir yaklaşımı, böyle bir eleştirisi söz konusudur. Sorun kimin bu Komisyonunda yer alıp almaması meselesi değil, bu açıdan önemsiyoruz ama oylamada yapıldı, bilmiyorum yöntem yanlışlığı da oldu.

BAŞKAN – Tamam, mesaj alındı, cevabımızı da biz verdik.

Oyunu vermeyen, kullanmayan arkadaşımız var mı?

Sayıma başlayabiliriz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Radiye Hanım ben bir şey sormak istiyorum.

Şimdi, bu Kocaeli'deki toplantıyla ilgili olarak Kartepe'de; bize gelen bilgi, katılımcıların KEFEK üyeleri, yasama uzmanları ve Hülya Koçyiğit olduğuna ilişkin. Şimdi, Hülya Koçyiğit sevdiğimiz, hepimizin izlediği, saygı duyduğu bir sanatçı; bu yönü tartışılmaz sanatçı olması bakımından ama merak ettiğim, bu toplantıda bize ne gibi bir sunum yapacak? Bu konuda bir çalışması mı var, bizim bilmediğimiz bir akademisyenlik özelliği ya da bu konuyla ilgili elinde olan dokümanlar mı var? Ben sadece bunu gerçekten çok merak ettiğim için katılım amacını... Yoksa sadece öyle bir misafir olarak mı çağrıldı?

BAŞKAN – Burcu Hanım, toplantının başında ben sunumda bahsettim, biraz geç geldiğiniz için konuya tabii şey yapamadınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kusura bakmayın, biz diğer komisyon da olduğu için biraz geciktik.

BAŞKAN – Hülya Hanım'ı hepimiz yakinen tanırız, takip ettiğimiz, topluma mal olmuş, sevilen, takdir görmüş bir sanatçımız, nadir yetişmiş aktrislerimizden birisi. Sosyal sorumluluk, kadına ve çocuğa ait çalışmalarını, sosyal sorumluluk projelerindeki etkinliğini, bu konularda kadına ait konulardaki duyarlılığını biliyoruz. Bu kapsamda projemize destek vermek adına sadece açılıшта bulunacak, desteklerini ve bu konudaki duyarlılığını ve nasıl bir katkı sunabilirsem kadına ait sorunlarda buradayım mesajını verip ayrılacak. Kendisinin bir sunum yapması, projede bir katkıda bulunması bunun dışında yoktur.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bu konudaki akademisyenlerden de destek alınsa. Feride Acar, biliyorsunuz bu konuda...

BAŞKAN – Feride Hanım gelemeydi, torunu olduğu için, kendisini özellikle biz davet etmiştik, torunu olması nedeniyle kendisi katılamıyor. O yüzden Beril Hanım ile Zeynep Hanım devam edecek, yine konuşmanın başında ben bunları bahsettim.

Üç senelik bir proje, projeyi güçlendirmek adına kim katkı sunacaksa her unsuru bunun içine biz katacağız. Bu konuda kararlılığımızı belirtmiş olmamız ve bu konudaki hassasiyetlerimizin ilk adımından bir tanesi budur. Bu konuda önerileriniz olursa zaten bunları da değerlendiririz. Üç yıl sürecek bir projemiz var, her anını iyi değerlendirmek noktasında burada hemfikiriz.

Değerli üyelerimiz, tasnif komisyonumuzdan oylama sonuçlarına ait tutanak gelmiştir, okutuyorum:

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu sözcü seçimi için 27 Ocak 2016 Çarşamba günü saat 11.00'da toplanmış ve kullanılan 13 adet oy pusulasının tasnifi sonucu aşağıda adı ve soyadı yazılı üye karşısında gösterilen oyu alarak komisyon sözcüsü olarak seçilmiştir.

Tasnif Komisyonu
Üye Sibel Özdemir
İstanbul

Üye Salih Çetinkaya
Kırşehir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 8

Sözcü

Ali İhsan Yavuz

Aldığı oy : 10

Kullanılan toplam oy : 13

BAŞKAN – Değerli üyeler Komisyon sözcülüğüne Sakarya Milletvekilimiz Ali İhsan Yavuz seçilmiştir.

Hayırlı olsun.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Değerli üyeler, geçtiğimiz toplantımızda kuracağımız alt komisyonlar üzerine görüşme gerçekleştirilmiş, alt komisyonlarımızdan birisine karar vermiştik, kırsal alandaki kadınla ilgili. Bu konuların görüşülmesi ve diğer alt komisyonların görüşülmesini diğer toplantımıza bırakmıştık. Geçen toplantımızdan bu yana toplantı sırasında verilenler de dâhil, biri geçtiğimiz toplantıda kabul edilen 11 alt komisyonumuz vardı, az önce bir tane daha geldi, bununla birlikte 12 alt komisyon önerisi elimize ulaşmıştır. Bunlardan kırsal alanda kadının güçlendirilmesi, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarımızın sorunları ve çözüm önerileri, kadın ve çocuk mahkûmları ile kadına yönelik şiddet sürekli alt komisyonu, 6 Ocakta yaptığımız toplantıda zaten tartışılmıştı.

Şimdi, sırasıyla, geçen toplantımızda verilen ve oylanmayan önergelerle ilgili daha sonradan Komisyonumuza iletilen önergeleri okutacağım.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın ve çocuk mahkûmlarla ilgili bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Nurettin Demir

Burcu Köksal

Sibel Özdemir

Muğla

Afyonkarahisar

İstanbul

Gerekçe:

Cezaevlerinde anneleriyle kalmak zorunda olan çocukların sorunlarının ve cezaevlerindeki kadınların yaşadıkları zorlukların araştırılmasını teklif ederiz.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda kadına yönelik şiddetin nedenlerinin önlenmesi, olası cinayetlerin önüne geçilmesi için sürekli alt komisyon kurulması önerimi gerekçesiyle ekte sunuyorum.

Sibel Özdemir

Burcu Köksal

Fatma Kaplan Hürriyet

İstanbul

Afyonkarahisar

Kocaeli

Aydın Uslupehlivan

Adana

Gerekçe:

Kadına yönelik şiddet dünyanın her coğrafyasında görülen yakıcı, yıkıcı bir sorundur ancak bizim ülkemizde âdeta bir facia hâlini almıştır. Ülkemizde her yıl yüzlerce kadın sözde “aile haysiyeti, namus, şeref” gibi kavramların arkasına saklanarak, eşleri, babaları, erkek kardeşleri tarafından katledilmektedir.

Türkiye’de kadına yönelik politikalar ve izlenen rota şiddetle mücadelede yetersiz kalmaktadır. Kadınlar her an ölümle yüz yüze, korunmadan uzak, yaşam ve ölüm arasında bir hayat sürmeye çalışmaktadır.

Ülkemizde toplumu ayakta tutan temel öğelerden biri olan aile kavramı erkek egemen bir şekilde tanımlanmakta, kadının ailedeki, toplum içindeki görevi çocuk doğurmak, yemek yapmak ile sınırlandırılmaktadır. Kadınlarla erkeklerin eşit olamayacağı yönündeki zihniyet bu şiddeti körüklemektedir.

Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin izlenebileceği, sürekli bir alt komisyon kurulmalıdır. Kurulacak alt komisyon olası cinayetleri engellemek açısından oldukça önemli olacaktır. Ayrıca bu yolla kadın şiddetine yönelik araştırmacılara da kaynak olacak, sağlam bir veri tabanı oluşturulabilecektir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

Engelli kadınların yaşadıkları sorunların önlenmesine ilişkin uygulamaların incelenmesi alt komisyonunun kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Filiz Kerestecioğlu Demir
İstanbul

Besime Konca
Siirt

Dilek Öcalan
Şanlıurfa

Gerekçe:

Engellilik konusunda yapılan araştırmalarda genellikle engelli kadınların toplumsal yaşama katılımları ve eğitim, istihdam, sağlık gibi en temel insan haklarına erişimde çoklu ayrımcılığa uğradıkları verilerle ortaya konmuştur.

Engelli kadın ve kız çocuklarının gerek evde gerekse ev dışında genellikle şiddet, yaralanma veya taciz, ihmal veya ihmalci davranış, kötü muamele veya istismar edilme riskiyle daha fazla karşı karşıya bulunduğu, Türkiye'nin 28 Eylül 2009 tarihinde imzaladığı Engellilerin Haklarına ilişkin Uluslararası Sözleşme'de de ifade edilmektedir. Eğitimde, istihdamda, sağlık hakkında ve ekonomik ve sosyal yaşamda ayrımcılık yasağı CEDAW başta olmak üzere pek çok uluslararası sözleşmeyle güvence altına alınmıştır. Fakat maalesef, engelli kadınlar, başta da belirtildiği gibi, çoklu ayrımcılıklarla yüzleşmektedir. Örneğin, şiddet ortamını terk edemeyen engelli kadının uğradığı şiddeti, kolluk birimlerine ya da sivil toplum örgütlerine ihbar etmesi hayli güçtür. Şiddetin önlenmesi için hizmet veren birimler, çoğunlukla görme, konuşma ve duyma yeterliliği olan kişilere hizmet vermek için kurgulanmıştır. Oysa tüm hizmetlerin farklı engellilik durumlarına sahip bireylere hizmet edebilecek nitelikte tesis edilmesi gerekmektedir.

Engelli kadınların yaşadıkları sorunların önlenmesine ilişkin uygulamaların incelenmesi için alt komisyon kurulması, engelli kadın ve kız çocuklarının temel insan haklarından eşit yararlanmaları, her türlü şiddetten, sömürüden ve ayrımcılıktan uzak bir yaşam sürdürmeleri ve topluma etkin şekilde katılımlarının önündeki engellerin kaldırılması için büyük önem taşımaktadır. Söz konusu komisyon, engelli kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve etkin mücadele araçlarının oluşturulması amacıyla etkili bir kamu politikası geliştirmek için önemli çalışmalar yürütecektir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Kadın ölümleri ve kadınların çatışma ortamında uğradığı zarar alt komisyonunun kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Filiz Kerestecioğlu Demir
İstanbul

Dilek Öcalan
Şanlıurfa

Besime Konca
Siirt

Gerekçe:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 17'nci maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 2'nci maddesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesi insan yaşamının korunması konusunda temel bir hükme yer vermektedir. Buna göre insan yaşamı kanunun koruması altındadır.

Ülkemizde uygulanan sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte, söz konusu ilçelerde yaşayan yurttaşlar tüm yasal ve anayasal haklarından mahrum bırakılmış durumdadır. Bu yasak kapsamında insanların başta, sağlık ve beslenme hakkı, haberleşme, eğitim, seyahat hakkı; mal varlığının dokunulmazlığı hakkı; ihlal edilmektedir. En önemlisi de uygulanan yasak sebebiyle yurttaşların yaşam hakkı ellerinden alınmaktadır. Bilindiği üzere bu tarz savaş ortamlarında kadınlar, toplumsal cinsiyet rolleri gereği özellikle cinsel, fiziksel ve psikolojik yönden en ağır şekilde etkilenen kesimi oluşturmaktadır.

Suruç ve Ankara Katliamı dâhil olmak üzere bugüne kadar yaşanan süreçte 76 kadın hayatını kaybetmiş, birçoğu da yaralanmıştır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kuruluşu itibariyle kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi ve bu gelişmeler hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmekle görevlendirilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

Bu bağlamda, yaşanan süreçte başta kadın ölümleri olmak üzere kadınların uğradıkları zararın araştırılması, telafi edilmesi ve Meclisin bilgilendirilmesi amacıyla kadın ölümleri ve çatışma ortamında kadınların uğradıkları zararları inceleyen bir alt komisyonun kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına
İstanbul Sözleşmesi'nin etkin uygulanması ve izlenmesi alt komisyonunun kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Filiz Kerestecioğlu Demir
İstanbul

Besime Konca
Siirt

Dilek Öcalan
Şanlıurfa

Gerekçe:

Kadına karşı şiddetin ortadan kaldırılmasını amaçlayan, Türkiye'nin çekincesiz olarak taraf olduğu, 1 Aralık 2014 tarihinden itibaren yürürlükte olan Kadına Yönelik Şiddet ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin etkin uygulanması ve uygulanmasının izlenmesi, kadın-erkek eşitliğini garanti altına almak açısından büyük önem taşımaktadır.

İstanbul Sözleşmesi, kadınlar ve erkekler arasında toplumlarda tarihsel bir güç eşitsizliği olduğunu ve bu eşitsizliğin kadınlara karşı ayrımcılık doğurduğunu ve ayrımcılığın kadınlara yönelik şiddette temel nedenlerinden biri olduğunu ve bu ayrımcılığın tarihten itibaren süren güç eşitsizliğini tekrar pekiştirdiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye ölçeğinde sözleşmenin yükümlülüklerinin yasalar ve uygulama açısından yerine getirilmesi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun öncelikli görevidir.

Mart ayında taraf devletlere İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasıyla ilgili soru kâğıdı gönderilerek denetim sürecinin ilk aşaması başlayacaktır. Türkiye'nin geldiği aşamanın araştırılması ve eksik bırakılan adımların hayata geçirilmesi için kurulacak alt komisyonun yürüteceği çalışmalar denetim sürecinde önemli bir hazırlık olacak. Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ni uygulamadaki kararlılığını ortaya koyacak ve uluslararası saygınlığını artıracaktır.

İstanbul Sözleşmesi, dört ayaklıdır ve taraf devletlere önleme, koruma, yürütme ve kadına yönelik şiddetle mücadele eden politikaları hayata geçirme yükümlülüğü getirmektedir. İstanbul Sözleşmesi'nin etkin uygulanması ve izlenmesi alt komisyonu, yapılması gereken hukuk reformlarını, uygulama hükümlerini, kadınların güçlendirilmesine yönelik yapısal eşitsizliği sorgulayacak ve dönüştürecek çok yönlü politikaları belirleme ve bunların hayata geçirilmesini sağlamak adına sözleşmenin uygulanması için çalışma yürüten diğer Bakanlık ve Meclis komisyonlarıyla eşgüdümlü yürüteceği çalışmalarla önemli bir görev üstlenecektir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına
Komisyonumuzun 26'ncı Dönemde aşağıda isimleri belirtilen, kadınlara ilişkin 4 sorun alanının alt komisyon kurulmak suretiyle gündeme alınmasını arz ve teklif ederiz.

Nuri Okutan
Isparta

Deniz Depboylu
Aydın

1) Kız çocuklarının eğitim haklarını koruma ve erken evlilikleri önleme alt komisyonu.

2) Kadına yönelik şiddette risk gruplarını belirleme alt çalışma komisyonu.

3) Kadınların istihdam, çalışma ve sosyal güvence sorunlarını belirleme alt komisyonu.

4) Kadın-erkek fırsat eşitliğini engelleyen toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi ve çözümü alt çalışma komisyonu.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

Türkiye'de yaşayan engelli kadınlar ile engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında alt komisyonun kurulmasını arz ve teklif ederim.

Tülay Kaynarca
İstanbul
Ali İhsan Yavuz
Sakarya

Ayşe Sula Köseoğlu
Trabzon

Bennur Karaburun
Bursa

Gerekçe:

Ülkemizin de taraf olduğu Engelli Kişilerin Haklarına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin 6'ncı maddesinde de engelli kadınların çoklu ayrımcılığa maruz kaldığı kabul edilmekte. Engelli kadınların haklardan eşit şekilde yararlanmaları için devletlerin gerekli tedbirleri alması gerektiği belirtilmektedir.

Engelli kadınların durumu, ülkemizin de taraf olduğu Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) açısından da önemlidir. CEDAW Komitesi, 18 numaralı tavsiye kararında engelli kadınların eğitim, istihdam, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetlerine eşit erişimlerinin sağlanmasına ilişkin taraf devletlerin yükümlülüğünü hatırlatmaktadır.

Ayrımcılık, fiziksel, cinsel ve diğer istismar türlerine maruz kalma, kadına özgü toplumca belirlenmiş rol ve sorumlulukları yerine getirmek zorunda kalma, eğitim ve çalışma imkânlarından yoksun kalma, çalışma yaşamında ayrımcılığa uğrama ve yoksulluk, engelli kadınlar açısından yaşanan hak ihlalleri arasındadır. Engelli kadınlar hem kadın olmaları hem engellilikleri bağlamında çoklu ayrımcılığa maruz kalmaktadır.

Yanı sıra, engellilere bakmak durumunda olan kişiler de engelliler tarafından yaşanan mağduriyetlerden olumsuz etkilenmektedir. Engelli bakım hizmetlerinin yeterince sağlanamadığı hâllerde, engellilerin bakımları yakınları tarafından yüklenilmektedir. Engelliler tarafından yaşanan mağduriyet, birinci derece yakınlar ve özellikle kadınlar üzerinde daha fazla yükümlülük ve sorumluluk yaratmaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye'deki engelli kadınların durumlarının incelenmesi ve sorunlarının çözülmesi maksadıyla Türkiye'de yaşayan engelli kadınlar ile engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında alt komisyonun kurulması teklif edilmektedir. Kurulacak alt komisyon ilgili mevzuatı inceleyerek eksikleri tespit etmek, engelli kadınların istihdam, eğitim, ulaşım, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerine erişimdeki zorluklarını tespit etmek, maruz kalınan ayrımcılığa ilişkin çözüm yolları önermek ve engelli kadınlara ilişkin kalıp yargıların kırılması ile engelli yakınlarının sorunları konularını çalışacaktır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının ve ailelerinin karşılaştığı sorunlara kalıcı ve bütüncül politikaların hayata geçirilmesi ve bu konularda çözüm önerileri üretilebilmesi amacıyla yurtdışında yaşayan Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınlar ile ailelerin sorunları ve çözüm önerileri konulu bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Ayşe Sula Köseoğlu
Trabzon

Tülay Kaynarca
İstanbul

Ali İhsan Yavuz
Sakarya

Gerekçe:

Yurtdışında yaşayan 5 milyonu aşkın Türk toplumu, 4 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Rusya Federasyonu, Avustralya ve Orta Doğu ülkelerinde yaşamaktadır. Günümüzde, yurtdışında yaşayan Türk toplumunun önemli bir bölümü, bulundukları ülkelerde sürekli ikamet etmekte olup, yaşadıkları ülkelerin vatandaşlıklarını almışlardır. Türkiye'den 1960'lı yıllarda misafir işçilerle başlayan süreç zaman içinde yeni nesillerin yetişmesiyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 12

işçi sıfatıyla sınırlı kalmamış, akademisyen, bilim insanı, doktor, mühendis, sanatçı, siyasetçi, sporcu ve iş adamı gibi çeşitli alanlara yayılmıştır.

İlk yıllarda, ülkemizden özellikle Batı Avrupa ülkelerine işçi sıfatıyla göç eden Türk nüfusunun büyük bir bölümünün erkeklerden oluştuğu, zaman içinde aile birleşimleri sayesinde kadın ve çocukların nüfusunun arttığı görülmüştür. Özellikle Batı Avrupa ülkelerinde göçlerle artan nüfus ihtiyaçlarının karşılanması, vatandaşların topluma aktif ve anlamlı katılımının sağlanması gerekliliği doğurmuştur. Bu noktada, Avrupa ülkelerinin gündemlerinde bulunan aktif yurttaşlık kavramını da dikkate alarak, aynı zamanda Türk vatandaşı olan kadınların ve ailelerin yaşadıkları toplumu dönüştürücü potansiyellerinin değerlendirilmesi gereklidir.

Yaşadıkları toplumun sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik hayatına katılan yurttaşların, toplumla entegrasyonlarının ve etkin siyasi katılımlarının sağlanması, asimilasyon politikalarına karşı ailelerin kültürel kimliklerinin korunması, yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve İslamofobi gibi unsurlarla mücadele, din hizmetlerine erişim, işsizlik; kadınların, erkeklerin, çocukların, gençlerin ve ailelerin eğitimi, boşanma, sigortalılık süreçlerinde yaşanan sorunlar gibi pek çok mesele çözüm beklemektedir.

Ülkemiz, yalnızca vatandaşlık bağıyla bağlı olanlara yönelik değil, aynı zamanda izinle Türk vatandaşlığından ayrılan Türkiye kökenlilere yönelik çalışmalara imza atmıştır ve hâlen atmaya devam etmektedir. Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşı kişilerin yanı sıra doğumla Türk vatandaşı olup da izin almak suretiyle Türk vatandaşlığını kaybedenlere ve vatandaşlıktan çıktıktan sonra doğan çocuklara yönelik mavi kart uygulaması bu bakımdan önemli bir gelişmedir. Ana vatanlarıyla kopmaz bağları devam eden, bu bağlarıyla gurur duyan Türkiye temsilcisi kişilerin özel durumlarından kaynaklı sorunlarına eğilmek aynı zamanda bir gönül borcudur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 62'nci maddesinde "Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, ana vatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır." hükmü yer almaktadır. Bu anayasal hükmün hayata geçirilmesi için yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının sosyal, kültürel ve ekonomik yapılarının ortaya konulması, çözüm bekleyen sorunların saptanması ve kapsamlı politikalar üretilmesi, bu konularda sağlıklı verilere ulaşılmasıyla mümkün olacaktır.

Kurulması öngörülen alt komisyon aracılığıyla, farklı alanlarda hayata geçirilen verimli uygulamanın bütüncül bir bakış açısıyla incelenerek yurtdışında yaşanan Türk ailelerin mevcut durumlarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığına

Toplumda çocuk gelinler olarak geçen erken evliliklerin nedenlerinin ve yarattığı olumsuz etkilerin ortadan kaldırılmasıyla birlikte erken evliliklerin önüne geçilmesi amacıyla alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve yasal düzenlemelere zemin oluşturulması amacıyla alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederim.

Burcu Köksal
Afyonkarahisar
Sibel Özdemir
İstanbul

Aydın Uslupehlivan
Adana

Candan Yüceer
Tekirdağ

Gerekçe:

Türkiye'deki en önemli toplumsal sorunlardan bir tanesi çocuk yaştaki evliliklerdir. Ülkemizde ne yazık ki hâlâ arkadaşlarıyla oyun oynayacak yaştaki kız çocukları, babası hatta dedesi yaştaki adamlarla evlendirilmektedirler. Pek çok kez, bu çocuklar, yaşlı adamların 2'nci eşi veya 3'üncü eşi olmaktadırlar.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

Uluslararası belgelere göre on sekiz yaşının altında yapılan her evlilik çocuk evliliği ve evlenen kıza çocuk gelin denilmektedir. Burada çocuk evliliği derken evlilik sözüyle kastedilen hukuki anlamda değil, sosyolojik anlamda evliliiktir. Örneğin Türkiye’de bu tür evlilikler genellikle dinî nikâha dayanan evliliklerdir. Küçük yaşta evlilik pek çok soruna yol açmaktadır. Çoğu kez evliliğinin ilk senesinde ilk, sonraki yıllarda diğer çocuklar oluyor, erken yıpranıyor, yaşılanıyor, hastalanıyor. Kendini bir kul gibi hissediyor, kaderine küsüyor, ruhsal ve bedensel gelişmeleri olumsuz etkileniyor. Çoğu kez imam nikâhıyla evlenerek, 2’nci hatta 3’üncü eş olunuyor, eğitim ve öğretimler yarıda kalıyor. Kendisi çocuk olduğu hâlde çocuk büyütme yükümlülüğünü üstleniyor, psikolojisi bozuluyor. Erken evlilik aile içinde şiddete muhatap olma riskini artırıyor, erken yaşta hamilelik çocuğun ölüm riskini 3 kat artırmakta.

Toplumda çocuklar ekonomik bir yük olarak değil, toplumun değerli bireyleri olarak görülmelidir. Önce ailede, daha sonra toplumda, özellikle kız çocuklarının eğitimi için olanak sağlanmalı, kadının iş yaşamındaki yerini alması özendirilmelidir. Çocuk gelinlerin önlenmesinde en önemli koruyucu faktörler tüm çocukların, özellikle de kız çocuklarının eğitiminin sağlanması ve sosyal eşitsizliklerin en aza indirilmesidir. Erken yaşta yapılan evlilikler, toplumda kadına karşı ayrımcılığın ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Buradan hareketle, erken yaşta evliliklerin önüne geçilmesi için öncelikle, kız çocuklarının eğitime önem vermeyen ve eğitim ve öğretimini yarıda kesen ailelere yönelik özel yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Toplumda çocuk gelinler olarak geçen evliliklerin önüne geçilmesi amacıyla alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve yasal düzenlemelere temel oluşturulması amacıyla alt komisyon kurulmasının yararlı olacağı görüşündeyim.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, geçen hafta Komisyonumuza gelen önerilerden bazıları Komisyonumuzun önceki dönemlerinde çalıştığı ve raporunu yayınladığı konulardır. Bunlar kız çocuklarının eğitim haklarının korunması ve erken evliliklerin önlenmesi, kadınların istihdam, çalışma ve sosyal güvence sorunları ile toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi konularıdır. Teklif edilen bu 3 alt komisyon, bugünküyle birlikte 4 alt komisyon konusuna ilişkin Komisyonumuz 23 ve 24’üncü Dönemde alt komisyon olarak kurulmuş ve raporları yayınlanmıştır. Dolayısıyla bu 3 konu, yani 4 konunun önerilerinin daha önce komisyon tarafından çalışılacak raporları yayınlanmış olması sebebiyle öncelikle görüşülmemesi konusunda oylarınıza sunuyorum...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Bizim verdiğimiz önergelerle ilgili doğrudur, komisyonlar kurulmuştur, özellikle 23’üncü Dönemde kadına yönelik ayrımcılığa bağlı olarak şiddetle ilgili ulusal ve uluslararası mevzuatlarla ilgili, bunların uygulanma hataları, eksiklikleriyle ilgili 23’üncü Dönemde de komisyon kurulmuştur, rapor hazırlanmıştır. Ancak o günden bugüne ailenin korunması, 6284 dâhil olmak üzere ve imzaladığımız İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere, mevzuatlarda değişiklikler olmuştur ve bu değişikliklerle beraber maalesef hâlâ uygulamadaki hatalar, eksiklikler, özellikle kamu görevlilerinin yargıda ve kolluk kuvvetleri başta olmak üzere isteksizlikleri devam etmektedir. Hani bizim amacımız tekrar tekrar tabii ki Meclisin gündemini aynı konularla yormak değil ancak mevzuatımızda çok büyük değişiklikler olmuştur ve o günden bugüne de maalesef kadına yönelik şiddeti önleyememiştir. Yani hem kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda hem de kadına yönelik ayrımcılığın giderilmesi konusunda maalesef hukuki kazanımlar ve uluslararası sözleşmeler toplumsal yaşama geçememiştir, özellikle yönetenler ve uygulayıcılar tarafından bunlar benimsenmemiştir. Dolayısıyla, ben ve biz grubumuz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

adına bunların tekrar değerlendirilmesi, -özellikle bu yeni gelişmelerle beraber- uygulamadaki eksikliklerin bir an önce giderilmesi ve toplumun, özellikle dediğimiz gibi kamu görevlilerinin bu konuda yeniden farkındalık yaratmak ve bilgilendirmek adına bu komisyonların kurulmasını çok önemsiyoruz.

Tabii ki diğer alanlar da çok önemli ve kadınların gerçekten sorunlarının büyük olduğu alanlar yani ulusal olsun, uluslararası, yurt dışı olsun hiçbir kadın sorunu birbirinden daha az kıymetli değil. Ama, eğer olaya bütüncül bakacaksak, 4 ana başlığa indirgeyeceksek, şiddettir, çalışma hayatıdır, eğitimde fırsat eşitliğidir ve siyasette kadınların olmamasıdır; bundan kaynaklı sorunların diğer sorunlara da yol açtığı hepimizin malumu, hepimizin ortak ifadeleri. Dolayısıyla, bu alanlara komisyon çalışmalarımızda öncelik verilmesi ve maalesef kurulmuş olmasına rağmen bu konulardaki eksikliklerin giderilmemesi doğrultusunda bu Komisyonun biz çok önemli olduğunu düşünüyoruz yani mevzuattaki eksikliklerin ve isteksizliklerin giderilmesi konusunda. Özellikle çocuk evlilikler konusunda da yine aynı şekilde; maalesef, engelleyemiyoruz. Her 3 evlilikten 1'i şu an çocuk evlilikler; sığınmaevlerine gidiyorsunuz, çocuk evlilikler; şiddete bakıyorsunuz, erken yaşta evlilikler; -işte boşanma komisyonundaydık biraz önce- boşanmaya bakıyorsunuz, erken yaşta yapılmış evlilikler. Yani, her sorunun dayanağı bunlarken bu konulara tekrar tekrar eğilmenin öneminin yüksek olduğunu düşünüyoruz.

Yani, arkadaşımız, yurt dışında yaşayan ailelerin güçlendirilmesinin gerekçelerini okudu. Vallahi, tabii ki orada yaşayan tüm vatandaşlarımızın sorunları var ama bunların bizim Komisyonumuzu ilgilendiren sorunlar değil diye düşünüyorum, gerekçeleri de okuyunca bir kez daha şahit olduk. Yurt dışında yaşayan ailelerin sorunları bunlar yani bu Dışişleri Komisyonunun konusu, alanında çalışma, bir alt komisyon olabilir yani onlara önerebiliriz. Dışişleri Komisyonu bu konuda çalışsın çünkü orada kadın, erkek, çocuk ayırt etmeden de gerekçeleri sıraladı arka arkaya arkadaşımız. Doğrudur, orada yaşayan vatandaşlarımızın, Türk kökenli vatandaşlarımızın sorunları vardır ama bu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyesinin sorunu değildir diye düşünüyorum. Özellikle orada yaşayan kadınların sorunları da buradaki sorunların bir devamı niteliğinde maalesef. Yani, uluslararası alana baktığımızda, gerek cinsiyet ayrımcılığı konusunda gerek kadın erkek eşitliği konusunda yurt dışında bizden çok çok öndeler, gerek istatistiksel rakamlarda gerek şiddette gerek kadına yönelik cinayetlerde bunu görüyoruz. Biz diyoruz ki asıl sorun Türkiye'de, Türkiye'deki ataerkil yapıda, maalesef cinsiyetçi rollerde, kalıplaştırılmış rollerde. Eğer biz buradaki sorunları, ülkemizdeki sorunları, kadın-erkek eşitsizliğini, kadına yönelik ayrımcılığı çözebilirsek yurt dışında yaşayan kadınlarımızın da, vatandaşlarımızın da sorunlarını çözebiliriz diye düşünüyorum. Ama, bu mevzuat konusunu da muhakkak tekrar değerlendirmemiz gerekiyor, maalesef 6284'te ve İstanbul Sözleşmesi'nde çok büyük eksiklikler var - gerek uygulamada- çok büyük isteksizlikler var, Komisyonumuz muhakkak bunu tekrar değerlendirmelidir diye düşünüyorum

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen?

Besime Hanım, buyurun.

BESİME KONCA (Siirt) – Yani, evet, komisyonları kurmak, bu çalışmaları yürütmek çok önemlidir; yıllardır bu Meclis çalışıyor, yıllardır komisyonlar, alt komisyonlar, üst komisyonlar kararları, yasaları değiştiriyor fakat toplumsal olarak daha geriye gittiğimiz, daha çatışmalı, daha gerilimli, daha kadını rencide eden, kimliğiyle, yaşam biçimiyle, aile içerisindeki pozisyonuyla ciddi anlamda sorunlar yaşadığımız bir süreç. Bunun kaynağının da siyaset olduğunu düşünüyorum. Özellikle son yıllarda iktidarın kadına yönelik söylemlerinin, dilinin bizim yaptığımız çalışmaları, harcaayacağımız emekleri aynı zamanda boşa çıkaran bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum, bunun üzerine de bizim bir tartışma yürütmemiz gerekiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

Dinî inancından, kimliğinden, kültüründen dolayı kadının nasıl yaşayacağı; kimle evlenilir, kimle evlenilmez, kim haramdır, kim helaldir tartışmalarının Türkiye kamuoyunda, sosyal medyada, gazetelerde ve toplumsal olarak aslında kadını çok rencide eden ve kadının geleceğini de çok ciddi anlamda tehlikeye atan bir durum olduğunu düşünüyorum.

Eğitim sistemimizi, evet, düzenlemeye çalışıyoruz ama aynı zamanda eğitim sisteminde de kadını daha geriye iten bir gerçekliğimiz söz konusudur. Örneğin, eğitim sistemimizde, kadın-erkek eşitliği, kadın özgürlüğü, erkeğin toplumsal cinsiyet eğitimleri eğitim müfredatlarımızda söz konusu değildir.

Toplumu kökten değiştiren, toplumun bakış açısını değiştiren, kadını özgürleştiren bir yaklaşımımız olmadığı taktirde yasalarla, alt komisyonlarla “Şunu kurtaralım, bu yaklaşımı geliştirelim”in doğru bir yöntem olmadığını, geçici çözüm yöntemleri olduğunu ve bunların aslında ağırlıklı olarak iktidarın onayladığını ve gerçekleştirmeye çalıştığı durumlar olduğunu, palyatif çözümler olduğunu ve siyaseten bir şeyler yapıyoruz imajı yaratmak istediğini düşünüyorum; yoksa ciddi anlamda eğitim olarak, kültürel olarak, ahlaki olarak siyaseten kadının her anlamda ciddi bir saldırıyla karşı karşıya olduğunu düşünüyorum. Bunun içinde şiddet de var, bunun içinde çocuk yaşta evliliklerin rolü ve payı da var, bunun içinde bugün kadının siyasette aktif olamaması, özgür iradesiyle, kadın kimliğiyle, kadın eylemleriyle... Sivil toplum kadın kuruluşları var, birçok kadın kurumumuz var, kadın hareketlerimiz var, bunlarla aktif ortaklaşmamanın nedeni... Üsttenci bir yaklaşımla, sembolik yöntemlerle kadının sorununun çözülmeyeceğini, kadın erkek fırsat eşitliğinin sağlanmayacağını düşünüyorum.

Aynı zamanda bir de kendi alt komisyon önerimizin acil olduğunu düşünüyorum, bunun bir an önce kurulması gerektiğini de düşünüyorum. Özellikle şu an çatışmaların olduğu, şiddetin uygulandığı ve bilanço olarak da belirttiğimiz gibi 67, hatta bunlar arttı, 80’e yakın kadın hayatını yitirdi, katledildi. Şu anda 13 yaşında bir kız çocuğunun -3 katlı binanın askerî güçler tarafından panzerlerle yıkılması sonucu- hâlen su istediğini, beş gündür su istediğini, aç, susuz ve bir sürü yaralının içinde orada kaldığını, eğer çözülecekse buradaki 13 yaşındaki kızın da kurtarılmasının, hayata dönmesinin, yaşamasının bu Komisyonun bir sorumluluğu olduğunu düşünüyorum. Madem Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyuz, burada yaşananların da bir an önce araştırılması ve hukukun, adaletin yerini bulması ve buradaki zararların telafi edilmesi için de önerimizin bir an önce ele alınması gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Deniz Hanım, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ben öncelikle geç kaldığımız için özür diliyorum, malum komisyon çalışmasındaydık.

Önergelerin iptaliyle ilgili konuşmak istiyorum. Bizim açımızdan özellikle kız çocukların eğitime kazandırılması, kız çocukların eğitim haklarının korunması ve erken yaş evliliklerin engellenmesi çok önemli. 23 ve 24’üncü Dönemde konuyla ilgili çalışma yapılmış olabilir, komisyonlar, alt komisyonlar kurulmuş olabilir ancak bugün yaşadığımız olaylara ve istatistiki verilere baktığımızda, alınan kararların ya da verilen çözüm önerilerinin çok fazla işe yaramadığını görüşüyoruz. Bu, belki de çok iyi bir çalışmadır, çok güzel çalışmalar yapılmıştır, belki uygulamada eksiklikler, yanlış anlaşılmalara veya ihmaller olmuştur. Nereden bakarsak bakalım kadına yönelik şiddet artmaktadır, okullaşma sorunu da, eğitim sorunu da okulu bırakan kız çocuklarımızın sayısı da artmıştır, erken yaşta evlendirilen kız çocuklarımızın sayısı da artmıştır. Verilen istatistik çalışmalarında kız çocukların hangi yaşta evlendiğine bakıldığında genellikle TÜİK belli kriterlere göre araştırma yapıyor. Örneğin, 15 yaş üstüne bakıyor veya resmî evliliklere bakıyor ama biz biliyoruz ki bu çocukların çoğu, özellikle belli kesimde, dinî nikâhlarla 2’nci ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

3'üncü eş olarak veriliyor. Bu çocukları koruma altına almanız gerekiyor, bu çocukların eğitim hakkını da korumamız gerekiyor. Yine, aynı şekilde kadına yönelik şiddetin arttığını da dikkate alırsak kadınlarımızın şiddet mağduru olmalarının sebeplerini bulup bunların üzerinde de ciddi önlemler almamız gerekiyor. O nedenle, ben bu alt çalışma komisyonlarının tekrar kurulması taraftarıyım. Diğerlerinin yanı sıra özellikle bu iki konunun çok önemli olduğunu düşünüyorum, takdirlerinize bırakıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Burcu Hanım, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Şimdi, öncelikli olarak çocuk gelinler bizim toplumumuz açısından kanayan bir yara. Türkiye’de hâlâ daha 5,5 milyon çocuk gelin olduğu tespit edilmiş durumda ve buradaki en önemli sorun küçük yaşlardaki evliliklerin hâlâ toplum olarak normal kabul edilebilir olması.

BAŞKAN – Bu veriyi nereden aldınız, çok özür dilerim, 5,5 milyon çok büyük bir rakam?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bu sivil toplum örgütlerinden edinilmiş istatistiksel bir veri, aynı zamanda daha önce TÜİK de açıklamış.

Şimdi, şöyle bir sıkıntı var: Geçmişte bu konuyla ilgili bir komisyon kurulmuştur ve bu konuyla ilgili bir araştırma da yapılmıştır. Ancak ne yazık ki almış olduğumuz veriler ve ülkemizdeki yaşanan hâlâ daha çocuk gelinlerin sayısındaki istenilen 37 bin... Bakın, son beş yılda 37 binin altına düşmemiş çocuk gelinler. Dolayısıyla, bu da şunu gösteriyor: Daha önceki komisyondaki yapılan çalışmaların -evet, belki çok kıymetli çalışmalardır ama- ne yazık ki bu sorunu çözmede çok da yeterli olmadığını gösteriyor. Dolayısıyla, bunun için bu komisyonun yeniden kurulup gerçekten işlevsel olması ve somut çözüm önerileri sunması gerekiyor. Bakın, son “Esra Bebek” isimli bir kız çocuğu, “çocuk” diyorum çünkü 14 yaşında evlendirilmiş ve Cumhurbaşkanına mektup yazıyor tehdit ve baskı altında yaşadığına ilişkin. Bu bir örnek, bunun gibi birçok çocuk gelin var ve bu rakam batıdan doğuya doğru artış göstermekte. Ha, batı illerinde de var, mesela benim seçim bölgem de Türkiye’de 14’üncü sırada çocuk gelinlerde fakat Ege Bölgesi’nde 1’inci sırada. Yani, daha önce kurulan komisyonlar, evet, çalışmıştır bu konuda erken evlilikleri önleme bakımından ama ben açıkçası şu geldiğimiz noktaya baktığımızda çok da faydalı olmadığını ya da çok böyle çözümsel bakımdan kalıcı çözümler üretmediğini ne yazık ki gözlemlemekteyim çünkü hâlâ daha çocuk evlilikler devam ediyor. Biraz önce işte boşanma komisyonundaydık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının verilerini okudular ve 15 yaş ile 50 yaş arasındaki kadınların boşanma oranı, doğurganlık oranı ki biz biliyoruz, 18 yaş altı evlilikler çocuk evliliğidir ama bunda bile sayılırken 15 yaş ve üstü sayılıyor çünkü Türkiye’de bir gerçek bu ve biz bunu -ne yazık ki- önlemek zorundayız ya da en aza indirebilmek zorundayız. Onun için baktığımızda da ne yazık ki önleyemediğimizi ya da çok bir azalma sağlayamadığımızı görüyorum. O nedenle, mutlaka bu konunun toplumsal bir yara olarak, toplumsal bir sorun olarak ele alınması gerektiği kanaatindeyim. Ne yazık ki kız çocuklarımız, eğitim çağlarındaki kız çocuklarımız okumak istedikleri hâlde bu evlilikler yüzünden eğitim hayatından koparılıyor yani bir insanın hayatıyla, kaderiyle oynuyorsunuz. Onun için ben bu konuyu çok önemsiyorum ve mutlaka bu konuda bir komisyon kurulması gerektiği kanaatindeyim.

Şiddetle ilgili olarak, evet, geçmişte çalışmalar yapıldı ama şiddet hâlâ daha devam ediyor, artarak devam ediyor ve şunu gözlemliyoruz: Şiddetin sonucunda da ne yazık ki kadınlarımız hayatını kaybediyor. Yani, biz hemen hemen her gün bir kadın cinayeti haberi alıyoruz ve bu konuda da ne yazık ki çok yeterli önleyici tedbirler de alamıyoruz, hukuksal düzenlemelerin yeteri kadar yapılmadığı kanaatindeyiz. Mesela, şiddetle ilgili olarak koruma kararı veriliyor aile içi şiddette,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

sadece koruma kararı veriyorsunuz, evden uzaklaştırma. Evden uzaklaştırma kararı veriliyor, örneğin iki saat sonra, evden uzaklaştırılan koca eve daha şiddetli bir şekilde gelip şiddet uygulamaya kalkıyor. Yani, bence bu yasal düzenleme olarak eksik. Yani, burada sadece evden uzaklaştırma orada şiddeti uygulamada ya da kadını veya aile bireylerini korumada yeterli değil, bunun gibi birçok şey var. Ya da işte bir koca cinayet işledikten sonra “Ben indirim maddelerine baktım, şöyle şöyle yaparsam daha az ceza alırım.” diyor. Yani, bunlar bize hep yasal düzenlemelerdeki eksikleri, yanlışları, boşlukları gösteriyor. Demek ki biz bu konuda yeterli düzenlemeleri yapamamışız, yeterli önlemleri alamamışız ki bu kadınlar şiddete maruz kalıyor, bu kadınlar hayatını kaybediyor. Onun için bence bu konuda, mutlaka şiddet konusunda da, çocuk gelinler konusunda da bunun yeniden ele alınması gerekiyor.

Yurt dışındaki Türk vatandaşları ve ailelerle ilgili olarak, bakın, yurt dışında yaşayan Türkiye’den göç etmiş kadınlarla ilgili bir komisyon kurulabilir onların sorunlarının tespiti ve çözüm önerilerine yönelik. Fakat burada “aile” dediğiniz zaman, aile takdir edersiniz ki bu Komisyonun görev ve yetki alanında değil, aileyle ilgili bir komisyon var, artı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı var. Yani, bu konuda araştırma yapmanın, çözüm önerileri sunmanın onların görev ve yetkisinde olduğunu düşünüyorum. O nedenle, orada yurt dışında yaşayan ailelerle ilgili komisyon kurulması yönünde çekince ileri sürüyorum. Çünkü aile bizim konumuz değil, biz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuyuz, bizim görev ve konumuzda aile yok. Evet, ailenin güçlenmesinden yanayız, ailenin sorunlarının çözümünü hepimiz istiyoruz yani aile bütünlüğünün korunmasını ama bu bizim Komisyonumuzun görev ve yetkisinde olmadığı için ben o konuda onun çıkarılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Demir, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim.

Günaydın arkadaşlar.

Şimdi, tabii ki hep hanımlar konuşuyor, Komisyonumuzun Başkanı da bir hanım, kadınıdır. Efendim, burada, tabii ki siyasi olarak bakmamak gerekiyor Sayın Başkan. Bakın, dün ben gece ikiye kadar Plan ve Bütçe Komisyonundaydım, Başbakanlık bütçesi görüşüldü ve Başbakanlığa bağlı 8 kurumun bütçesi görüşülürken 1 tane kadın vardı, 1 tane kadın vardı orada bürokratlar arasında, siyasetçiler arasında. Şimdi, siz diyorsunuz ki: “Kadın- erkek eşitliğiyle ilgili komisyon kurduk, beş yıl da geçti.” Peki, beş yılda biz nereye geldik? Yani, kadın-erkek eşitliğinde neredeyiz, neler yapılabildi? Komisyon olarak, Komisyon Başkanı olarak, Komisyon üyeleri olarak bizler bu konuda ne gibi bir başarı sağladık? Yani, raflara birer dosya koymak için yapılmışsa bu çalışmalar hiçbir anlamı yok. Yani, Avrupa’da belki bizim böyle bir komisyonumuz var, çalışmalar yaptık, güzel işler de yapmışsınız, alkışlarız ama bunu topluma kazandırmadığımız takdirde bunu bir başarı olarak görmemek lazım, bir eksiklik olarak görmek lazım; eğer başarılıysa da bu Komisyonun yapmış olduğu çalışmalarını bugün karşılaştırırız ve geldiğimiz başarı oranını ortaya koyabiliriz, bu bir yana.

Şimdi, aile statüsünü geliştirme konusunda kadın erkek eşitliği çok önemli değerli arkadaşlar. Ama, bakıyoruz ki maalesef özellikle Hükûmetimiz ve iktidar bu konuda sınıfta kalmıştır. Sayıştay raporlarına baktığımız zaman, -lütfen okuyun, özellikle iktidar partisinin milletvekillerinin okumasını öneririm- aile statüsünü geliştirmeye ilgili Sayıştay raporlarında orada beş yıl içerisinde boşanan aile sayısında veri gelmemiştir diyor; uyuşturucu kullanan çocuk sayısında veri gelmemiştir diyor. Böyle bir Sayıştay raporunda -birçok şeyleri göreceksiniz orada- ailenin güçlendirilmesiyle ilgili, kadın-erkek eşitliğiyle ilgili herhangi bir şeyin Sayıştayın raporlarına yansımamış olduğunu görüyoruz. Yani, denetleme hakkımızın da artık yok edildiğini ortaya koyuyor. Özellikle aile statüsünü geliştirici

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

konulara baktığımızda, bugün ailenin yüzde 85'inin geçim sıkıntısı çektiğini ve bunun en büyük nedenlerinden bir tanesi de kadın erkek eşitliğinin aile içinde sağlanamamış olması, fuhşun artmış olması... Şu anda, 300-400 bin kadın maalesef fuhuş sektörünün elinde, seks kölesi olarak kullanılmakta. Kokain kullanan çocuk sayısı yüzde 140 artış durumunda son beş yılda, esrar kullanımı yüzde 572 artmış durumda. Dolayısıyla, aile statüsünün Türkiye'de gün geçtikçe iyileşeceği bir noktada ki hepimizin sorumluluğu vardır arkadaşlar, bakın bu çok önemli, toplumun, ailenin çöktüğünü, ailenin çökmek üzere olduğunu, bunun da en büyük nedeninin kadın erkek eşitliğinin sağlanamamasının olduğuna dikkatinizi çekiyorum. Dolayısıyla "Şunu yaptık bunu yaptık." demek değil, bundan sonra ne yapacağız ve hangi noktaya geldik, ne gibi önlemler almak lazım... Gerekirse Komisyon olarak gidelim, Başbakanla mı görüşeceğiz, yönetimle görüşeceğiz, ağırlığımızı daha mı ortaya koyacağız... Gerçekten, Türk aile sisteminin çökmek üzere olduğunu ortaya koymamız gerekiyor. Yani, sadece bu güzel koltuklarda oturarak, bir iki sohbet ederek bu işlerle olmaz. Komisyon çalışmak istiyorsa lütfen hiçbir siyasi şey beklemeksizin arkadaşlarımız çalışsınlar, yeni verilerle -özellikle değişen Başkan Vekilimizin de söylediği gibi- yeni durumları değerlendirerek... Arkadaşlar, sonuçta toplum için çıkarılacak sonuçlardır ve bundan hep beraber bizler de, Türk toplumu da, Türk ailesi de, kadınlar, erkekler, kadın-erkek eşitliği de kazanacaktır. Ben özellikle bir erkek milletvekili olarak bunu sizden rica ediyorum, bir art düşünceyle konuşmuş değilim. Gerçekten Türkiye'deki toplumun bu yarasını hep beraber el birliğiyle bizler şey yapalım; hatta Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu da ortak bir toplantı yapalım, neler yapabiliriz, toplumumuza neler kazandırabiliriz yani bu konuda bir ortak bir çalışma planı veya gerçekten kendi toplumumuza bir şeyler katalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Hatice Hanım, buyurun.

HATİCE DUDU ÖZKAL (Afyonkarahisar) – Şimdi, biraz önce "haram, helal baskısı" diye bir kavram kullanıldı, ben o anda söz almak istedim, buna bir itirazda bulunmak istiyorum. Haram ve helal baskısı, böyle bir baskı söz konusu değil, bir. Yasal bir düzenleme gibi bir baskı değil, iki. Ayrıca, inanan insanlar için yaptırımdır. Ayrıca, kadına helal olan ilişkiler erkeğe de helaldir; erkeğe helal olan ilişkiler kadına da helaldir veya haramsa her ikisi için de geçerli. Yani, "haram, helal baskısı" diye ifade edilen şey kadına yapılan bir ayrımcı uygulama değildir, bu bir; inancımız gereği bizim özel hassasiyetimiz vardır, inanmıyorsanız bu bir yaptırım değildir. O yüzden yasal bir algı gibi, bunu bir şiddet gibi ifade etmek yanlış bir deyimdir ve bu konuda ben itiraz etmek istiyorum, inanıyorsanız uygularsınız bu kadar basit ama bu ülkede inanan çok fazla insan vardır ve onların böyle bir hassasiyeti vardır, bunun bir şiddet olarak ifade edilmesine itiraz etmek istiyorum, sadece bunu ifade edeceğim.

Teşekkürler.

BESİME KONCA (Siirt) – Bana cevap hakkı doğdu.

BAŞKAN – Söz isteyip sıra bekleyenler var, çok tartışma ortamına girmeyelim, süremiz çok kısıtlı, herkes görüşlerini bildiriyor, karşı görüşe cevap vermeye kalkarsak süremizi de kullanamayız, enerjimizi de başka bir yere harcarız. O yüzden herkes söz alsın bu konuyla ilgili, gündemimiz yoğun, komisyonlarımızı belirlememiz gerekiyor, mümkün olduğunca herkes görüşlerini burada ifade ediyor.

Buyurun.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Sayın Başkanım, ben de herkesi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Bu mevcut konuştuğumuz konularla ilgili birkaç hususta da görüşlerimi belirtmek isterim. Bir tanesi, toplumumuzda yanlış bir algı var, bilhassa fırsat

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

eşitliğiyle ya da eşitsizliğiyle ilgili, eğitim hizmetlerine, sağlık hizmetlerine ulaşamamakla ilgili hususlarda daha çok az gelişmiş illerimizde sorun olduğu varsayılıyor. Bu, tüm Türkiye'yi dikkate aldığımızda doğru değil. Esasen büyük illerimizde çok fazla sorun vardır bilindiğinin tersine. Ben bizzat uygulamanın içinde de bulunduğum için, mesela eğitimle ilgili bir eksikliğin olduğu düşünülürse, bu eksikliği giderelim, hemen güneydoğu ve doğu illeri akla gelir. Ben yirmi yıl o bölgede çalıştım hem kaymakam olarak hem vali olarak. Doğru, oralardaki tüm eksiklikleri gidermek gerekiyor ve çok da kolay giderilebilir eğer iyi bir yoğunluk sağlanabilirse. Çünkü daha gözle görülebilir, elle tutulabilir somut orada çarpıklık vardır, onun bir an önce giderirsiniz ama İstanbul'da, bilhassa Mersin, Adana, Ankara, İzmir gibi illerimizde o geniş kitle içerisinde kayboluyor, birçoğu farkında bile olunmadan bu eşitsizlik devam ediyor. O bakımdan yoğunluklarımızı o bölgelere de vermeliyiz. Muhtemelen ben 22'nci ve 23'üncü Dönemde kurulan komisyonların raporlarını okuyamadım ama bu hususta da şöyle bir öneride bulunmak isterim: Belki önerimiz geri çekilip tekrar değiştirilebilir, izlenmesi sağlanabilir. Yani, bu konuda bir komisyon kurulmuşsa bile yeni kurulacak komisyon bu husustaki çalışmaların izlenmesi, denetlenmesi ve yeni bir raporun hazırlanması şeklinde değiştirebilir. Arkadaşlarımızın da söylediği gibi bu süre içerisinde nereden baksanız dört beş yıl muhtemelen -ben raporu okumadığım için bilemiyorum ama- geçmiştir ve güncellenmesi sağlanabilir.

Kaç sefer yani ne oldu? 3'üncüsü oldu bizim bu Komisyonumuzun toplanmasının. Şöyle bir algının olduğunu düşünüyorum işin doğrusu: Tabii, müthiş hevesli, gönüllü, daha önceden sivil hayatında bu işlere katılmış arkadaşlarımızın olduğunu biliyoruz. Onların, bir an önce -şimdi, Meclise de gelindi, komisyon üyesi de olundu- bu sorunlara çözüm bulalım, somut bir karşılığı olsun işin beklentileri var ama bu Komisyonun... Aslında bu konularla ilgili de bakanlıklarımız var, aslında icradan doğrudan sorumlu onlar. Biz Meclis olarak hem yasama yapma hem de denetleme göreviyle ilgili daha çok çalışacağız, Komisyonumuz da bu manada daha çok ön plana çıkacak. Biz bu komisyonlar vasıtasıyla, kuracağımız alt komisyonlar vasıtasıyla gittiğimiz yerlerde Meclis adına, yasama adına hem denetim görevlerini yerine getirmiş olacağız hem de belli ki raporlarımızla yeni yasaların çıkmasına aslında önayak olacağız, teşvik edeceğiz, baskı oluşturacağız; yazmasa bile de komisyonumuzun üçüncü bir fiilî katkısı olmuş olur, bir farkındalık oluşturma, gündeme taşıma, sorunu gündemde tutma gibi komisyonun üçüncü bir rolü olabilir. Dolayısıyla, biz bu aralarda çaba göstereceğiz. Şöyle bir karışıklık oluyor: Kadınlarımızın, kızlarımızın eğitime ulaşmada zorlukları olduğunu düşünüyorsak ki böyle bir şeyin olduğu kanaatindeyim, "Bu eğitimin işi." diyemeyiz, bu kadınların fırsat eşitliği bakımından sorunudur ve bu Komisyonun sorunudur. Sağlıkla ilgili sağlık hizmetlerine erişimde bir eksiklik varsa biz "Sağlık hizmetleri baksın, Sağlık Komisyonu bu işe baksın." diyemeyiz ve bakanlıklar da olabilir, bakanlıklar zaten icradan sorumlular yani onlar mevcut meri mevzuata göre bu sorunları bizzat gidermekle, kolaylaştırmakla, bu hizmetlere ulaşmanın kolaylaşmasını sağlamakla görevliler ama biz eğer bir mevzuat boşluğu varsa onları doldurabiliriz hem de izleyebiliriz, denetleyebiliriz ve Meclisin gündemine taşıyabiliriz, bence görevimiz böyle olmalı.

Diğer, yurt dışıyla ilgili komisyonu ben şahsen heyecanla karşılıyorum. Bizim yurt dışında yaklaşık 5 milyon vatandaşımız var, Türk vatandaşı bunlar. Oralarda fırsat eşitliği tamamen sağlanmış filan da değil, ben bizzat yurt dışında yaşadım ve olmuş olsa bile Türkiye'de bu göçmenlerimizin Avrupa'ya gidişini de gördük, bir kız çocuğuna bir hanım gazeteci gözümüzün önünde haksızlık yaptı. Hiçbirimizin kabul edemeyeceği bir tavırla karşı karşıya kaldık, hele Avrupa'da bir de sosyal, kültürel değerlerin farklılığını da ayrıca giderek acımasız bir şekilde fark ettiriyorlar ve bilhassa bu hanımlarımız ve kızlarımız o bölgede bence mağdur ediliyor. Bunların

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

araştırılması, Dışişleri Bakanlığına bir rapor hâlinde gönderilmesi ve Dışişleri Bakanlığının bunları yapması icap eder. Dolayısıyla bu bizim görevimizdir, aksi takdirde öyle düşünürsek... Şimdi arkadaşlarımızın önerileri var, “Güneydoğu’da terörle ilgili hususlarda kadınlarımız, kızlarımız daha fazla eziliyorlar.” şeklinde, ona da İçişleri Bakanlığı dememiz icap eder o zaman. Dolayısıyla, nerede fırsat eşitliğiyle ilgili, kadınlarımızın ezildiği ya da ötelendiği bir husus olursa bu Komisyonun bence görevidir, araştırmakla ilgili görevidir, incelemekle ilgili görevidir ve gündeme taşımakla ilgili görevidir. Dolayısıyla, ben bu Komisyonun çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Ailenin korunması ve boşanmalarla ilgili komisyon var ve “Aile bizim Komisyonumuzu ilgilendirmez.” gibi bir düşünce dile getirildi. Evet, saygıyla karşılıyorum ama benim düşüncem bu konuda farklı. Ailenin kendisiyle ilgili değil bizim yaklaşımımız, ailenin içindeki fertleri ve ailenin önemli kısmı kadınlar yani bir tarafı kadın ve kızlarımız da var, ailenin fertleri. Bu bakımdan, bizim belki kültürel değerlerimiz ve yaklaşımımız, geleneklerimiz itibarıyla zaman zaman eşitsizlik tavırlarıyla karşı karşıya kalıyoruz, bizim ilgileneceğimiz husus budur. Yoksa, ailenin kendisinin korunmasıyla ilgili değil, ailenin içindeki kadınlarla, kızlarımızla, kız kardeşlerle ilgili bir yaklaşımdır. O bakımdan, nerede bir eşitsizlik, kadınların ötelenmesi ve hizmetlerden, fırsat eşitliğinden yararlanma bozukluğu varsa bizim Komisyonumuz ilgilenir, ilgilenmeli.

Ben dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, herkesi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Okutan.

Sayın Köseoğlu, buyurun.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, az önce, daha önce KEFEK tarafından oluşturulmuş komisyonların yeniden kurulmasına ilişkin bir kısım öneriler de sunuldu ama gördük ki açıkçası, bunu sunan arkadaşlarımız da daha önceki komisyon raporlarını incelememişler. Yani burada belki öncelikle yapılması gereken, bu konuda yeni bir önerge sunabilmek için önceki raporların ne yönde eksik olduğunu -raporları bilerek- raporlarda çıkan sonuç bildirgelerinin veya yapılması önerilen yasaların hangilerinin hayata geçirildiğini, hangilerinin geçirilmediğini ve bunların geçirilme veya geçirilmeme nedenlerinin ne olduğuna bakmak ve önceki raporların takip edilip edilemeyeceğini öncelikle değerlendirmek gerekir. Bunu bilmeden, sıfırdan, önceki emekleri yok sayarak yeniden aynı konu üzerinden, emeği aynı konuya yönlendirmek bir zaman kaybı ve önceki yapılmış olan çalışmalara karşı da bir haksızlık gibi geliyor bana açıkçası. Çünkü bizim, tabii ki hepimizin vazgeçilmezidir erken yaşta evliliklere ilişkin çocukların mağduriyetinin önlenmesi, kadına karşı şiddete çare üretilmesi noktasında her birimiz, buradaki kadın ya da erkek, parti ayrımı gözetmeksizin hepimizin ortak hassasiyetidir bu konular. Ama daha önce yapılmış çalışmaları ben de sadece başlık anlamında biliyorum ama detay anlamında ne öneriler içerdiğini, ne tür incelemeler yapıldığını, bu incelemelerin hangi yönde eksik olduğunu, hangi yönden detaylı bir araştırma içerdiğini şu an hiçbirimiz çok detaylı bilmek durumunda değiliz. Dolayısıyla, ben bu konulardaki önergelerin eski raporlar bilinmeden hayata geçirilmiş olmasının ciddi bir eksiklik oluşturacağını ve bir tekrara gideceğini düşünüyorum. Eğer bizim şu an bu tekrara gitmeden diğer önergeler üzerinden komisyon kurulmasına karar verip –zaten bu Komisyon dört yıllık bir süre içerisinde, bu yasama dönemi içerisinde çalışmasına devam edecek- önceki raporların bu yönüyle tekrar, bütün KEFEK üyelerince özümseyerek eksik kalan hususlarının giderilmesi noktasında ne yapabiliriz veya önerilerin hayata geçmemiş olan kısımlarını nasıl biz hayata geçirebiliriz noktasında bir fikir birliğine varabilirsek bunu daha sonra değerlendirme imkânımız

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

olabilir. O yönüyle, çalışılmış olan konularda yeniden önerge vermeden, bu konudaki arkadaşlarımızın eski çalışmaları incelemelerini, mevcut yeni konular üzerinden de bir çalışma yapılmasının daha faydalı ve yararlı olacağını düşünüyorum.

Ayrıca, yurt dışındaki Türklerle ilgili... Bu, sadece yurt dışındaki Türkleri değil, her birinin akraba bağı olduğu için Türkiye’de, buradaki Türkleri de ilgilendiren, oradakilerle de bizim bir bağımız olduğu için... Ben de babası uzun yıllar yurt dışında kalan bir birey olarak, o mahrumiyetleri ve sıkıntıları hisseden bir insan olarak o çalışmanın bence yaraya dokunma anlamında çok ciddi bir katkı vereceğini ve oradaki kadınların özellikle hem bizim kültürümüz dışında da farklı kültürler içerisinde yaşadıkları sorunları tespit etmek anlamında da ciddi bir fayda ve farkındalık üreteceğini düşünüyorum.

Tabii, aileyi, illa refleksel bir bakış açısıyla dışlamanın ben çok sağlıklı olmadığını düşünüyorum. Biz aile içerisinde kadını yok sayan bir anlayış içerisinde hiçbir zaman olmadık, kız çocuğu ve kadını önceleyen bir bakış açısıyla zaten buradayız. Ama bu, aileyi yok saymamızı, aileyi dışlamamızı gerektirmez çünkü ailenin bir parçası, aile kadından doğuyor, kadın olmadan bir ailenin oluşması mümkün mü? Yani ailenin parçalarından bir tanesi kadın ve mütemmim cüzü kadın. Dolayısıyla, bunu da refleksel...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Toplumda bir birey kadın.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Hayır, Burcu Hanım, biz kadının birey olduğu gerçeğini yadsıyamıyoruz ki biz de bireyiz, biz de kadınız ama bu, üstlendiğimiz sorumlulukları ve kurduğumuz bağları da yok saymayı gerektiren bir durum değil yani.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ama evli olmayan, bekâr olan ya da dul olan kadınlar da var.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Onlara da bakıyoruz.

BAŞKAN – Söz vermeden konuşmayalım, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Çok özür diliyorum Başkanım, zaten oradaki kadınları önceleyen bir şey var, sadece gerekçede aileyle ilgili de maddeler var. Geçen haftaki toplantıdaki konuşmamızdaki sizlerden gelen eleştirileri de dikkate alarak konunun kadın üzerine daha fazla yoğunlaşması noktasında önergeyi sunarken ona yönelik bir araştırma komisyonunun kurulmasına ilişkin teklifimizin konusunu kadın olarak değiştirdik. Ama gerekçe kısmında aileyle ilgili de yani kadını incelerken ailesel bağlarla ilgili sorunları da inceleyebiliriz orada. Burada aileyi yok sayan bir anlayış içerisinde olmadığımızı ifade ettik. Yoksa, araştırma komisyonunun kurulma gerekçesi kadını incelemektir. Açıkçası, sunulan teklifte de bu açık ve net görünmektedir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Doğan, buyurun.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Evet, ben de diğer arkadaşlarımız gibi katılıyorum. Aileyi ayrı düşünmek bence çok gereksiz bir tartışma, bir zaman kaybı diye düşünüyorum. Bütün konuşmacılarımızın söylediği gibi, dönüp dolaşıp baktığımız zaman, çoğunuzun da katılacağına inanıyorum, burada, kadının gördüğü şiddet, kadının yanlış yollarda, gençlerimizin, kızlarımızın yanlış alanlarda kullanılması gibi sıkıntıları dile getirdik. Belki geçmişte de birçok çalışma yapıldı, yapılmaya devam ediyor ama burada, insanın inancı ne olursa olsun bir manevi eksikliğin olduğuna inanıyorum. Bu anlamda, biz paydaşlarımızı da bir gözden geçirip başlamış, devam eden projelerimizde ve şu anda başlayacağımız projelerle ilgili, paydaşlarımıza bence Diyanet İşleri Başkanlığımızı da içine almamız gerektiğine inanıyorum. Ha, inancı ne olursa olsun, kadınınımızın, gencimizin, inancı farklı yönde olur, o yönde destek alması gerektiğine çünkü hiçbir inancın insana

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

zarar vermeyi, şiddet uygulamayı içermediğine inanıyorum, sizler de onaylarsınız, buna da inanıyorum. Ben bu anlamda, projelerimize bir destek alınması, yeni bir paydaş oluşturulması gerektiğine inanıyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yavuz, buyurun.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Aynı zamanda, sözcü olarak seçiminizden dolayı da teşekkür ediyorum tüm Komisyon üyelerimize.

BAŞKAN – Hayırlı olsun tekrar.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Allah razı olsun.

Burada birçok husus dile getirildi, aslında hepsine de katılıyorum, bir şey hariç, onu en sonda vurgulamak istiyorum.

Tekrardan kaçınmak ve zamanı iyi kullanmak adına dile getirilen hususların tekrar üstünden geçmek istemiyorum. Bizim burada yaptığımız bir tercihte bulunmak, birçok önerge var, birçok alt komisyon önerisi var. Bu öneriler içerisinde bir tercihte bulunacağız. Arkadaşlar pek tabii diyorlar ki: “Daha önce görüşülmüş olsa bile yeniden görüşmemizde bir beis yok, bunlar önemli konular.” Ben katılıyorum açıkçası, bunlar önemli konular ama bugüne kadar görüşmemiş olduğumuz konular da önemsiz değil. Nuri Bey’in dediği gibi, ben de yurt dışıyla ilgili o araştırmayı çok heyecanla karşılıyorum, çok önemli olduğunu düşünüyorum ben de. Yine, Burcu Hanımdı sanıyorum, yanlış hatırlıyor olabilirim, “Bunlar oldu ama ne değişti? Değişen bir şey yok.” Şöyle düşünüyorsak yanlış bir şey: “Biz burada herhangi bir konuya el atacağız ve güllük gülistanlık olacak, hiçbir problem kalmayacak.” Böyle bir beklenti içinde olursak yanlış olur bu. Mesela, daha önce, erken yaşta evliliklerle ilgili diyorduk ki: “Yasal sorun var, halledelim bunu, çözülsün.” 2005’te bu değişti, çok da yüksek oranda, büyük oranda cezalar getirildi ama bak, değişmediğini gördük. Değişmiştir elbet ama az değişmiştir. Yani bir yandan yasal düzenlemeye ihtiyaç duyulurken bir yandan toplumdaki değişimin, dönüşümün tedricî olarak devam etmesi gerekir, kolay değil bu, süreye bağlı biraz, uzun süreyi gerektiriyor bu. Dolayısıyla, biz elbette bu meseleleri ele alacağız, gerekirse yasal anlamdaki düzenlemelere dönük tespitlerde bulunup önerilerde bulunacağız, bir yandan farkındalık oluşturacağız, bir yandan da denetim görevimizi icra edeceğiz ve toplum süreç içerisinde inşallah değişecek, niyetimiz bu. Toplumun dönüşmesi gerekiyor, değişmesi gerekiyor, bunlar problem gerçekten ve bunlar sadece bu Komisyonda ele alınan hususlar da değil açıkçası, diğer komisyonlarda da ele alınıyor, bakanlıklar nezdinde de ele alınıyor, diğer kurum ve kuruluşlar nezdinde de birçok mesele ele alınıyor. Dolayısıyla, bizim burada -uzatmak istemiyorum- bir tercihte bulunmamız gerekiyor. Bu tercihin bugüne kadar el atılmamış hususlara ilişkin olmasını ben de doğru buluyorum açıkçası, bunun uygun olacağını görüyorum.

Özellikle, yurt dışındaki kadınlar konusundaki oraya ilave edilmiş aile kavramına takmanın da bence yersiz olduğunu düşünüyorum ve elbette kadın odaklı bir çalışma gerçekleşmesi gerekiyor orada. Ama aile içerisindeki ihlallerin ve sıkıntıların da irdelenmesi... Çünkü elbette ailenin içerisinde gerçekleşmeyenler de var ama birçok hadise de ailenin içerisinde gerçekleşiyor. Biz aileye de bir bakalım, inelim, irdeleyelim ve orada da bir sorun varsa onu da yakalayalım diyoruz. Ama mesele burada kadın meselesi, odaklanma noktası zaten kadın, orada bir sorun yok.

Buradaki hepsinin çok önemli olduğunu görüyorum, hangi birisi olsa gerçekten mühim, sadece tercihen diyorum ki hiç el atılmamış konulara bakalım, sadece bir konu hariç. Bu, birçok komisyonda da dile getiriliyor, Genel Kurulda da çok konuşuluyor; eğer bölgedeki sokağa çıkma yasaklarına ilişkin, oradan hareketle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

bir önergeyi alt komisyona havale edelim deniyorsa buna hemen, ilk baştan karşı çıkmamız gerektiğini ben düşünüyorum, karşıyız. Çünkü oradaki ihlaller terör örgütünün ihlalleridir özellikle. Devletin, silahlı kuvvetlerin özellikle kasta dayalı bir ihlali söz konusu değildir, orada bir terörle mücadele süreci işliyor ve terör örgütleri dağdan inmiş, özellikle o dağda sıkışan terör örgütleri belli ilçeleri ele geçirmeye matuf, orada bir yapılanma içerisine girmişler yani evleri ele geçirmişler. Hatta, karşı çıkan, evlerini teslim etmeyen ailelerin veya birtakım aile fertlerinin öldürüldüğünü de orada müşahade ettik. Evler arasında tüneller açmışlar, evlere bombalar yerleştirmişler, oraları cephaneliklere dönüştürmüşler. Peki, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve devletin yapmış olduğu ne? Bu terör örgütü üyelerini oradan temizlemek, en asli görevi bu, tam da böyle bir hadise bütün sıcaklığıyla devam ederken ve terör örgütü de köşeye sıkışmışken orada sanki işte, terör örgütü çok masum, hiçbir şey yapmıyor ama Türk Silahlı Kuvvetleri orada birtakım hak ihlallerine sebebiyet veriyor gibi bir bakış açısıyla böyle bir önergeyi gündeme getirmenin doğru olmayacağını düşünüyorum. Bunun haricindeki bütün önergelerin ve alt komisyon taleplerinin son derece yerinde olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Kaynarca, buyurun.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, şu anda dokuz alt komisyon önerisi var. Bu komisyonlardan dört tanesi daha önce raporlanmış ama çok eskiymiş gibi ifade edildi ama yeni olan, altı ay önce araştırma komisyonu şeklinde yapılanlar da var. Cezaevleriyle ilgili, İnsan Hakları Komisyonunda -Başkanım çok iyi bilir, Ali İhsan Bey'in de içinde olduğu bir Komisyon çünkü- görüşüldü. Yani iki tane çakışan öneri var, engellilerle ilgili, iki farklı partiden teklif olarak çakışanlar var. Ben özünde şunu ifade etmek istiyorum: Öncelikle, katkı sunan, öneri sunan bu değerli tüm fikirler adına gerçekten hem tebrik ediyorum hem teşekkür ediyorum. Şu süreci çok iyi değerlendirmek lazım, kurumsal hafızayı da çok iyi tutmak lazım, o yüzden, bir önerim, bir de tespitim olacak. Tespitim şu: Şiddetle ilgili olan, tüm dünyanın duyarlı olduğu, Türkiye'de bu konuda 24'üncü Dönemde gerçekten iki başlık çok değerliydi, Candan Hanım da hatırlar, Alev Hanım Başkanlığında yapılan araştırma komisyonu, daha henüz altı yedi ay geçmedi ve bir önceki toplantıda şöyle bir öneri sunmuştum: O raporda tüm kurumlar ama aklınıza gelebilecek, icrada olan, hâkimlerin, savcılarının, her birinin uygulamada yaşatılan problemleri de aktardığı bir rapor hâline geldi; bu bir.

İki: İlgili bakanlık bu konuda ne yaptı? Geçen toplantıda önümüze koca, devasa bir rapor şeklinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bir dosyası geldi. Yani bu, "Etki analizi çalışması yapacağız ve bununla ilgili yeni bir çalışma öngörüyoruz." demekti aynı zamanda, bu da çok değerli. Bu iki başlık üzerinden şöyle bir önerim olacak: Elbette, bir defa, mevzuatla ilgili ifade edilen eksikliklere de veya yeni alınan kararlara da katılıyorum ama sadece kanun çıkarmakla olmuyor, toplumsal zihniyet dönüşümü gerekiyor. Yani siz 23'üncü Dönemde erken evliliklerle ilgili yapmışsınız, eğitimle ilgili yapmışsınız, mobbingti mesela bir başlık, mobbingle ilgili kanun çıkardık ama mobbingin tanımı ve uygulanabilirliğiyle alakalı başka şeyler uygulamada karşımıza çıktı. Tabii ki bunu yine bu masada etki analizi yaptığımızda karşımıza çıkan yeni dönüşümleri, yeni düzenlemeleri yapacağız ama dört başlık yani şiddeti, kadını direkt ilgilendiren dört beş başlığın her birini, arzu ederseniz, Sayın Başkanım da uygun görürse hazırlanan o rapor çerçevesinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımızı da Komisyonumuza davet ederek kurumsal anlamda bizim böyle bir yetkimiz, böyle bir çalışma analizimiz de var, yapabiliyoruz, 24'üncü Dönemde örnekleri de var; davet ederek gelinen noktayı, o etki analizi raporlarında gelinen noktayı, 6284 sayılı Kanun'la ilgili yaptıkları çalışmayla ilgili

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

bize vermeyi arzu ettikleri başlıkları bir görmüş olup bu konuda evet, bir de şunu çalışalım, bu konuda çalıştığımızdan şöyle bir sonuca doğru gidebiliriz, dediğimiz andan itibaren de bunu yapabiliriz. Çünkü biz 6283 ve İstanbul Sözleşmesi'yle diğer hiçbir Avrupa ülkesinde sayı bir elin parmaklarını henüz geçmedi çünkü devlet ve hükûmeti sorumluluk altına alan bir yapı var ve siz diyorsunuz ki: "Evet, ben sadece başımı değil, gövdem bunun üzerine koyuyorum, her şeyi yapacağım." Bir taraftan da ne yapıyorsunuz? ŞÖNİM'lerle ilgili açıklamalar, mağdur olan kadınların desteğiyle ilgili açıklamalar, onların giderlerini devletin karşılaması, nafaka, çocuklarıyla ilgili... Yani birçok taahhüde de aynı zamanda giriyorsunuz, hemen giriyorsunuz. Niye? Can söz konusu ve şiddet söz konusu. Ama bütün bunları söylüyorken ne olur şu kompleksten kurtulalım: Türkiye Cumhuriyeti devletinde yaşanan, burada gördüklerimizle, Avrupa veya dünya ortalamasındaki rakamların olağanüstü bir farklılığı yok. Yani bunu burnumuzun dibindeki Batı da yaşıyor, en gelişmiş ülke de yaşıyor, intihar oranlarının yüksek olduğu, gayrisafi millî hasılası maksimum düzeyde olan ülkeleri de katıyoruz buna, var yani. O yüzden, biz bunu minimuma nasıl indiririz, tamamen, sıfır tolerans hâline nasıl getirebiliriz, buna bakabiliriz. Dolayısıyla, ben Sayın Başkanımın, daha önce kendisi de dillendirdiği için ve önceki dönemde de örnekleri var, komisyonda olan arkadaşlarımız var, bu konuda, Sayın Bakanımızın vereceği bir tarihte bir toplantı öngörüsüyle ki dört başlık direkt bunu ilgilendirmiş oluyor, iki tane de çakışan öneri var; bu bir.

İki: Yurt dışı Türklerle ilgili... İlk kez oy kullanıldı, ilk kez Türkiye'nin karar mekanizmasında oradaki vatandaşlarımız da söz sahibi oldu. Mavi Kart uygulaması olan, kadınların birebir, spesifik sorunlar yaşadığı konu başlıkları da var. Dolayısıyla, bu imza koyduğumuz başlıkta, Balkanlarda, Orta Asya'da, Kafkaslarda, Batı Avrupa'da, 5 milyonun 4 milyonunun Batı Avrupa'da yaşadığını düşündüğünüz zaman ve onların her birinin aile etki analizini düşündüğünüz zaman çok ciddi bir oranı ve bağlantıyı da ifade ediyor. Yani biz bu konuda ortak, Dışişleri Bakanlığından, Dışişleri Komisyonundan kadın perspektifinde bunu öngörerek bir çalışmayı da bir taraftan öngörebiliriz, yapabiliriz, imza atabiliriz diye düşünüyorum. O yüzden, bir çalışma alt komisyonumuz vardı, "Kırsal Kalkınmada Kadın" başlığında, üyelerimiz, 7 üyemiz bu konuda oraya başvurularını yapacak, dolayısıyla, bir başlık daha sanıyorum bugün sonuçlanacak.

Ben çok teşekkür ediyorum ve özellikle Sayın Bakanımın katılımı, Bakanımızın burada vereceği bilgileri önemsiyorum. Daha altı ay önce burada araştırma komisyonu sayısı 26 yani burada 7, 6 ve 9 kişiden değil, tüm partilerden ciddi katılımlarla ve ciddi bir çalışmayla hem İstanbul hem Ankara düzeyinde yapılmış bir rapor varken yeniden burada yapalım demek belki de Meclis düzeyinde de bir eksi olabilecektir, o konuda olur çıkmayabilecektir. Burada bu kararı alalım diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Çetinkaya...

Bu son sözümüz olsun, ondan sonra oylamaya geçelim.

BESİME KONCA (Siirt) – Ben de söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karşılıklı cevaplamaya geçmeyelim, herkes söz alsın, söz almayanlara veriyorum özellikle.

BESİME KONCA (Siirt) – Ben kısa aldım ve ilk konuşan arkadaşım, onun için, tekrar söz hakkı istiyorum.

BAŞKAN – Çok kısa olmak şartıyla çünkü ikide Genel Kurul var, daha gündem maddelerimizi belirlemedik. Çok kısa, bir dakikayla Konca Hanım...

Buyurun Sayın Çetinkaya.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii şimdiye kadar söz alan tüm değerli üyeler önemli meselelere değindiler. Tabii, KEFEK'in bir kanunu var ve kanunda görev tanımlaması var ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

gerçekten, aslında, görevleri incelendiğinde tam da amacına matuf yani bunun dışına çıkmak... Zaten her önerenin hem Anayasa hem kanun anlamında denetimden geçmesi lazım, kanuna ve Anayasa'ya aykırı önergelerin de kabul edilmemesi lazım doğal olarak.

Tabii, şiddet bir sonuç, boşanma bir sonuç; sonuçlardan ziyade buraya götüren nedenler... Yani ben bunda fırsat eşitsizliğinin ciddi bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Yani eğer siz kadın-erkek arasındaki fırsat eşitliğini sağlarsanız bence birçok neticeyi de aslında çözmüş olacaksınız, birçok soruna doğrudan müdahil olmuş olacaksınız. Mesela, aile içinde kız çocukları ve erkek çocukları arasında eşitsizlik, bunların tabii ki incelenmesi lazım ve her meseleye fırsat eşitliği anlamında ya da eşitsizliği anlamında bakmak gerekir. Yani tabii burada erkek aleyhine veya lehine bir eşitlik veya eşitsizlik varsa onun da araştırılması gerekir. Çünkü eşitsizlik bence şiddeti körüklüyor, bunu kabul etmemiz lazım. Yani mesela, boşanmanın... İşte, biz komisyondayız, onlarca mail gelmeye başladı ve meslekten de bunu biliyoruz, erkek aleyhine çok ciddi eşitsizlik doğurmuş neticeleri var şu anda, bunu da kabul etmemiz lazım, görmemiz lazım. Yani bunları gidereceksek eğer, Komisyon anlamında sorunları tespit edeceksek tamam, kadınlar aleyhine bir eşitsizlik oluştu süreç içerisinde, bunların acilen giderilmesi lazım ama erkek aleyhine de bir eşitsizliğe neden olmamamız lazım gelir diye düşünüyorum ben.

Yani üç tane komisyon teklifi var, biz bunları destekliyoruz. Tabii ki diğer meselelerde bu alt komisyon çalışmaları içinde değerlendirilebilir tekliflerle çünkü her partiden de üye buraya katılacak. Tabii, şunu da kabul etmiyoruz, bunu da özellikle belirtmek istiyorum: Yani burada bir üsttenci bakış var ama bu bizim üyelerimizden kaynaklanmıyor. Yani şöyle bir bakış açısı hissediyorum ben burada: Yani sanki AK PARTİ üyeleri bu meselelere çok ilgisizmiş gibi ya da işte, "Bunlar bu meseleleri yani işte..." Böyle bir şey yok. Biz buraya inanarak geldik ve bizim dönemimizde çıkarılan yasalar incelenirse aslında bir devrimin başlangıcının AK PARTİ'yle olduğunu hep beraber görmüş olacağız. Biz asla bunu kabul etmiyoruz yani üsttenci bakış aslında bizim dışımızda var, bunu da ben tespit etmek istiyorum. Yani buradaki her arkadaşımızın olaylara bakışı, meselelere bakışı gerçekten samimi, içten ve bu meselelerin çözülmesi yönündedir, bunu da böylece belirtmek istiyorum ben.

Tabii, zaman baskımız da var, ben sözlerimi de çok fazla uzatmak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Konca, bir dakikayı geçmesin lütfen.

Buyurun.

BESİME KONCA (Siirt) – Aslında tartışılacak çok şey var ama bunların hepsini sonraki toplantılarımızda ele alalım.

Doğru söylediniz, hem dediniz ki "Biz duyarlıyız." On üç yıldır iktidarsınız hem de dediniz ki "Bugün bu eşitsizlik çok daha derindir, temelden bakmak lazım." Doğrudur, biz bekçi gibi bütün olayları çözmeye dönük bir yaklaşım geliştirmek durumunda değiliz, biz olguları ele almak zorundayız. Bu ülkenin kayıt dışı bütçesi ne kadardır? Yüzde 28'dir. Biz kanun teklifi olarak "Kadın Bakanlığı" önerdik, yarın bir gün Genel Kurula geldiğinde AK PARTİ olarak nasıl bir tutum alacağınızı göreceğiz. Bütün kadın sorunlarını Aile Bakanlığına bağlamak yanlış bir yaklaşımdır. Yasa değiştirmeye çalışıyoruz, siz kendiniz söylediniz, iktidar partisi olarak "Faşist bir Anayasa, darbe Anayasası" dedik ama altta kanun çıkarmaya çalışıyoruz. Bütün iktidarlar bunu yapmıştır, iktidarını koruma kaygısıyla sorunları çözmeye çalışır. Toplumu demokratikleştirmek, kadını özgürleştirmek, çocuk haklarını evrensel değer ölçülerine ulaştırmak için bu çalışmaları hiçbir Hükümet yapmadı, bu on üç yıldır da bunlar yapılmıyor. Eğer "Gittikçe derinleşiyor."

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

diyorsanız, on üç yıl da biz iktidar olmuşsak, sorunu çözmemişsek bunların sonucudur.

Kırsal kalkınmayı dedik, evet, benim şu an vekili olduğum il, bu yıl kendileri için çok önemli olan “kızvan” dedikleri Kürtçe, menengiç kahvesinin yapıldığı...

BAŞKAN – Bir dakika doldu, cümlelerinizi toparlayın.

BESİME KONCA (Siirt) – Hayır, herkes konuştuysa ben de düşüncemi belirtmek zorundayım.

BAŞKAN – İkinci defa alıyorsunuz.

BESİME KONCA (Siirt) – Kısa konuşmuştum, arkadaşlar uzun uzun konuştu.

BAŞKAN – İstatistikler var ama konuşma süreniz belli burada, kayıtlı.

BESİME KONCA (Siirt) – İlk kez katılıyorum bu tartışmalı toplantılara, çok kısa konuştum, söz hakkımı kullanmamıştım.

BAŞKAN – Lütfen, toparlayalım Konca Hanım.

BESİME KONCA (Siirt) – Yasaklı bölgelerden dolayı insan gidip bahçesinde, tarlasında narını toplamadı, kızvanını toplamadı, başka bir şey yapmadı, neyin üzerine bunu geliştirmeyi düşünüyorsunuz? Ve bu toplumun, Türkiye'nin yarısıdır birçok ilimiz. Mevsimlik işçiler, onlarca, yüzlerce kadın traktörlerde katlediliyor, 2 milyon göçmeni buraya aldık, 200 bin küsuru kamplarda kalıyor, bunlar nasıl yaşıyor, nerede yaşıyor? Ve Hükûmet olarak siz bütçe aldınız, bunların nereye harcanacağını bilmek durumundayız, bunların hepsi sorundur.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Yüceer, buyurun.

BESİME KONCA (Siirt) – Bir şeye daha cevap vereceğim, şu an AKP iktidarı Sur'u nasıl ranta açacağını hesabını yapmışsa, projelerini oluşturmuşsa, bunu paylaşıyorsa orada mağdur edilen, orada devlet terörünü uyguladığı sorunlarla 100 binlerce kadın mağdur oldu.

BAŞKAN – Sayın Konca, teşekkür ederim.

BESİME KONCA (Siirt) – Hayır, açıklayın, kaç mahallede hendek var, kaç kişi var?

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Bunları Mecliste konuşursanız daha iyi olur.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, çok kısa, rica ediyorum...

BESİME KONCA (Siirt) – Ben burada yaşanan sorunları...

BAŞKAN – Lütfen, Sayın Konca...

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Orada PKK terörü var, devlet terörü yok.

BESİME KONCA (Siirt) – Bunu siz söylüyorsunuz, terör var diye niye o zaman Sur'un projelerini şimdiden hazırladınız siz, ranta açmanın hesaplarını yapıyorsunuz? Kadının mağduriyetlerini araştırmak için mi beklemek lazım?

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam, karşılıklı...

Sayın Özdemir, çok kısa, rica ediyorum...

BESİME KONCA (Siirt) – Sizin anlayışınız budur, siz para peşinde, rant peşindesiniz.

BAŞKAN – Lütfen... Kadın ve erkek fırsat eşitliği ve alt komisyonumuzun dışında konuşuyorsunuz.

BESİME KONCA (Siirt) – Hayır, soruyorum, önemli görüyorum, gündeme gelsin.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Tamam, gördün, dedin de, biz de dinledik yani, duymak zorunda mıyız yani?

BESİME KONCA (Siirt) – Niye Başbakan her gün açıklama yapıyor? Oradaki sorunlara rağmen şunu çözeceğiz, bunu çözeceğiz...

BAŞKAN – Sayın Konca, gündem dışı konuşuyorsunuz.

Sayın Özdemir, buyurun.

Çok kısa mümkünse...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

Ben de çok kısa ifade etmek istiyorum. Öncelikle, bir devrimin başlangıcı dönemini yaşadığımızı söylediniz, sanırım o nedenle biz üç haftadır burada birçok sorun sıraladık ve hangi sorunu çözeceğimize karar veremedik. Bu da sanırım bir çelişki yaratıyor. Bu Meclis çatısı altında sadece bu tali komisyonda sıraladık sorunları ve bu sorunların hangisine acaba öncelik verip, bir alt komisyon oluşturup da çözüm odaklı ve yasama sürecini etkilesek diye düşünüyorum.

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Bugün onun için toplandık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, çok ilginç bu durum.

Geçen hafta ya da son toplantımızda yurt dışında yaşayan ailelerin sorunlarıyla ilgili gerekçeyi açıklamıştınız, biz de muhalefet olarak buradaki çekincelerimizi söylemiştik sizlere. Ancak ben görüyorum ki gerekçede gerekli düzenlemeler tam anlamıyla yapılmamış çünkü benim not aldığım kadarıyla, gerekçe içerisinde işte, etkin siyasi yaşama katılım, boşanmalar, vatandaşlık sorunları, yabancı düşmanlığı, din hizmetlerine erişim, ana vatanla bağlarının korunması, sosyal, ekonomik alanlarda kapsamlı politikalar üretilmesi, sağlıklı politikalar üretilmesi, yurt dışı ailelerin mevcut durumlarının iyileştirilmesi. Bunlar hâlâ gerekçede yer almakta ve ben hâlâ ısrar ediyorum, bu bizim yani bu Komisyonunun önceliği olmamalı. Bizim önceliğimiz, daha temel... İşte burada ben sıraladım bütün önerileri ki sıralamamıza gerek yok, çıplak gözle zaten şu sokağa baktığımız zaman bu Komisyonun uğraşması gereken temel alanlar açıkça gözüküyor. Bu nedenle, alt komisyonları oluştururken biraz daha dikkatli karar vermemiz gerektiğini düşünüyorum. Önceliğimizin ve performansımızın... Tabii ki biz sadece bir durum tespit ettik. Bir raporlamayla bu Komisyonun çalışmaları kalmamalı. Somut -Nuri Bey'in de söylediği gibi- yaşamaya etki edecek, kadın şiddeti değil... Artık bu zaten açık, aleni ve belirgin; Türkiye kadın cinayetlerinde hangi noktaya geldi, çocuk istismarında, kadın istihdamında hangi noktaya geldiğimiz açık. Bu toplumun içinde hepimiz yaşıyoruz ve hepimiz karşılaşıyoruz. İşte, herhangi bir televizyon kanalını açıp izlediğiniz zaman ya da bir gazetenin 3'üncü sayfasını açtığınız zaman ülkemizde yaşanan olaylar sıra sıra karşımıza diziliyor. O nedenle bence bu alt komisyonları oluştururken daha dikkatli karar vermeliyiz diye düşünüyorum.

Dediğim gibi, siyaset üstü bir komisyon çalışması olacaktır ve kadına yönelik şiddette durum tespitinden ziyade önleme konusunda çalışmalar yapmalıyız, çocuk evliler konusunda, önleme noktasında bölgesel çalışmalar. İşte sorunlu bölgeleri ele alıp orada önleme noktasında yasama faaliyetleriyle nasıl etkin olabiliriz? Bence bu noktadan tartışsak daha iyi olacak diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim Sayın Özdemir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Baktım ne kadar konuştunuz diye, on beş dakika konuşmuşsunuz toplamda. Hiç konuşmayan bir arkadaşımız söz istedi, ona söz vereyim, Sayın Çalık'a, ondan sonra size de bir dakika kadar verelim, ondan sonra oylamaya geçelim. Genel Kurula çok az kaldı, gündemimizde 2 madde daha var.

Buyurun.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Gecikmiş olmama rağmen gündemdeki konuları takip ettim.

Sözlerime başlamadan evvel öncelikle şunu söylemem gerekir ki -gündeme gelmediğini fark etmek işin açıkçası beni üzdü- dün, maalesef İstanbul'da Bağdat Çaddesi'nde bir genç kızımızın cinsel istismara uğraması gerçekten kadına şiddeti ve cinsel istismarı bir kez daha gündeme getirdi. Kadının şiddete ya da cinsel istismara uğramasını farklı sebeplere, gerekçelere bağlamak isteyenlerin var olduğunu biliyor ve görüyoruz. İşte, esas mücadele etmemiz gereken zihniyetin bu zihniyet olduğunu düşünüyorum. Kadına karşı yapılan her türlü cinsel istismarı ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

şiddeti hepimizin engellemek için, önlemek için -yapılan yasal düzenlemeler dâhil olmak üzere- zihniyet değişiminin yaşatılması gerektiği kanaatindeyim. Dolayısıyla, bir kez daha yaşanan bu hadiseyi şiddetle kınadığımı ifade etmek isterim.

Alt komisyonlarımızla alakalı önerilere baktığımız zaman da özellikle çocuk gelinlerle ilgili verilen önergede, yaklaşık bir yıla yakın çocuk gelinler üzerinden erken yaştaki evlilikleri inceleyen birisi olarak, Komisyon Başkanlığı yapmış birisi olarak bütün arkadaşlarımızdan bu bir yıllık yapılan çalışmanın raporunu lütfen okumalarını istirham ediyorum. Okumuşlarsa da oradaki çıkan sonuçların tek tek yasal düzenlemelerle ve bakanlıklar nezdinde de cevap bulduğunu göreceklerine olan inancım tam. Dolayısıyla, daha önce çalışmış olan alt komisyonlarımızın yerine yenilerinin çalışılması, dokunulmayan alanların çalışılıyor olması çok önemli bir şey; kırsal kalkınma bunlardan bir tanesi.

Biraz evvel konuşan HDP sözcüsü hanımefendiye söylenecek çok söz var. Ben geçen hafta Malatya'da bir cenaze törenine katıldım. Katıldığım cenaze töreni Diyarbakır Çınar'da Emniyet lojmanlarına yapılan saldırı sonucu hayatını kaybeden bir hanımın, bir kadının cenaze töreniydi. 30-32 yaşlarında, daha çiçeği burnunda yeni gelin bir annenin cenaze töreniydi. Oğlu hastanede, kocası polis, hastanede, kız kardeşi çocuğa bakmak üzere Diyarbakır'da ve lojmana yapılan saldırı sonucu hayatını kaybetti. Kadına yapılan -kırsal alan da dâhil olmak üzere- her alandaki sorunları inceleyelim ama bile bile, göz göre göre hiçbir gerekçe ortaya koymadan yapılan bu saldırıları öncelikle, şiddetle kınayalım ve bunların ortadan kaldırılmasını sağlayalım.

Bağlı bulunmuş olduğunuz siyasi partinin terör örgütüyle ilgili vereceği cümleler çok önemli. Terör örgütünü şiddetle kınamalısınız. Yaptıkları saldırıları ortadan kaldıracak çözümler bulmalısınız. Kadın sorunlarını, toplumun yarısını oluşturan kadınların sorunlarını şehirlerin etrafına kazdığınız çukurlarla çözemezsiniz. Biz çukurları doldurup oralara kadınların bakımı için hastaneler yapıyoruz, ambulansların nasıl saldırıya uğradığını görüyoruz. Çocuklar okullarında karnelerini alırken... Orada yetişen kız çocuklarımız, erkek çocuklarımız nasıl bir şiddet ortamında hayatlarını idame ettiriyor? Sizin bunları bile bile, bunlara rağmen, hâlâ kadın hakları, çocuk hakları diye savunuculuk peşine düşüyor olmanız çok abesle iştigaldir. Öncelikle, ortadaki terörize edilen ortamın sonlandırılması için siyasi parti olarak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin altında siyaset üreten bir parti olarak bu terör ortamının ortadan kaldırılmasını sizin de talep etmeniz gerekir. Savaşın, saldırının direkt olarak en birinci mağdurları kadınlar ve çocuklar. Öncelikle bu mağduriyetleri ortadan kaldırmanız için sizin de çabalarınızı görmek istiyoruz.

Bütçelerle alakalı konuşulacak çok söz var. Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülüyor. Değerli arkadaşlar, şu ana kadar, on üç yıllık AK PARTİ iktidarında, her ülke 2008 sonrası yaşanan global krizden sonra bütçelerindeki ilk azalmayı sosyal politikalarda yapmış olmalarına rağmen, biz sosyal politikalardaki bütçeyi her geçen gün artırdık. Şu an tam ayırmış olduğumuz bütçe 30 milyardır. Biliniz ki sosyal politikalara ayrılan bu bütçeyi geçmiş dönemlerle karşılaştırdığımızda onda 1'i kadar bile değil. Aynı yardımlar, nakdî yardımlar ve özellikle kadın üzerinden yapılan yardımları hepinizin de bildiği kanaatindeyim ve bizim eğitimle ilgili, sağlıkla ilgili yapmış olduğumuz...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – 860 milyon... Cumhurbaşkanlığı bütçemiz de 460 milyon TL oldu. Krizden etkilenen ülkeler sosyal...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Milletvekilim, ben bilgiye sahibim. Sadece şunu söylemek istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti'nin kişi başına düşen millî geliri 2.500 dolardan bugün 10.500 dolara çıktı ve diğer ülkelerin sosyal politikalara ayırdığı...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – 9.500'e düştü Allah aşkına. Lütfen ama...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Milletvekilim, ben şunu söylemek istiyorum, üzümlere şuna şahitlik ediyorum: Bu Komisyon Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Başka bir noktaya geliyorsunuz, cevap hakkı doğuyor bizlere de...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Kıymetli Milletvekilim, bakın...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Lütfen müdahale eder misiniz Başkanım, toplantının gündemi değişiyor.

BAŞKAN – Bu konuda tüm üyelere uyarı yapmanın... Hepiniz, bütün üyelerimiz için bu uyarı, evet. Gündem dışı ve Komisyonumuzun dışında konuşmalarda tüm üyelerimiz için tekrar uyarıyorum ve bu konuda da söz vermeyeceğimi hatırlatmak istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Cevap hakkı doğuyor.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Değerli Başkanım, benim sadece söz almamın bir tek gerekçesi vardı. Ben yokken arkadaşlarımızın almış olduğu sözlerle, notlara baktığımda, İstanbul'daki cinsel saldırının konuşulmadığını görünce söz almak istemiştım, sadece, bir tek bunu söyleyecektim. Ama maalesef gördüğüm şu ki siyasi parti temsilcisi milletvekili arkadaşlarımız burada alt komisyondan ya da komisyon sözcümüzün seçilmesinin ötesinde gündemimizin dışında siyaset yapmak adına söz alıp, hele de terörle ilgili olarak cümleleri, hele de bütçemizle ilgili cümleleri söyleyince -gayriihtiyari oluşan- on üç yıllık iktidara şahitlik etmiş birisi olarak bunları söyleme ihtiyacı hissettim. Sadece Komisyonun gündemini değiştirmek değildi amacım ve bütün arkadaşlarımız bilsin ki...

BAŞKAN – Hassasiyetiniz için teşekkür ederiz Sayın Çalık.

Cümlelerinizi bağlarsanız...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Alt komisyonlarımızın, özellikle kırsal kalkınma ve engelli kadınlarımıza, yurt dışında yaşayan kadınlarımıza yönelik çalışmaların da bence çok yerinde tespitler olduğunu düşünüyorum, çalışmaları için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Bir dakika, lütfen, mümkünse...

Buyurun Sayın Köksal.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) - Öncelikli olarak, on üç yıllık iktidarınızla ilgili görüşlerinizi Parlamentoda, Genel Kurulda değerlendirmeniz gerektiği kanaatindeyim. Biz burada, her ne kadar bir siyasi partiye mensup olsak da öncelikli olarak kadın sorunları olduğu için bu konuda mümkün merteye kadın sorunlarına siyaset dışı da objektif bakmaya çalışıyoruz. Ancak ne yazık ki gelen düzenlemeler biraz siyasi boyuta çekildiği için bu konuda da bizim ciddi çekincelerimiz var. Mesela, kırsal kalkınmayla ilgili. Kadının kamu hizmetlerine erişebilirliği ya da kırsal kalkınmada kadının rolüyle ilgili olarak kırsal kalkınmaya biz çekince koyuyoruz çünkü bu bir devlet politikası. Yani, o kırsal kalkınma konusunda bizim eleştirilerimiz var, kabul etmediğimiz, doğru bulmadığımız bir konu. O nedenle biz kırsal kalkınmayı öncelikle kabul etmiyoruz.

İkincisi: Parlamentoda bizim görevimiz yasal düzenlemeler yapmak ve yasal düzenlemelerdeki eksiklikleri gidermek. Evet, geçmişte şiddet ve çocuk gelinlerle ilgili komisyonlar kurulmuştur, raporlar hazırlanmıştır ama tek başına rapor hazırlamak ya da bazı yasal düzenlemeler yapmak demek ki yeterli değil. Demek ki bu konuda hâlâ daha şiddet devam ediyor, çocuk gelinler hâlâ daha devam ediyor. Biz bir sihirli değnek beklemiyoruz ama bu konuda demek ki hâlâ bir eksiklik ve boşluk var ve bu yüzden de duyarlı davranmanızı bekliyoruz biz burada. İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması için en azından bu Komisyon olarak gerekli hassasiyeti kamuoyuna ve tüm hukuk birimlerine uygulatmayı bekliyorum çünkü kadın

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

cinayetlerinde, kadına yönelik şiddetlerde İstanbul Sözleşmesi uygulanmak zorunda.

BAŞKAN – Son cümleiniz olsun Sayın Köksal.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bir de bir şey daha söylemek istiyorum: Biraz önce, Ayşe Hanım'dı sanırım, kadınla ilgili “Kadın ailede mütemmim cüzdür.” dedi. Ben “mütemmim cüz” kavramını kabul etmiyorum çünkü eşya hukukunda kullandığımız bir kavram. Kadın bir insandır, bir bireydir, ailede de olsa bir bireydir.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ailenin tamamlayıcısıdır yani.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Lütfen... Ne çocuk için ne kadın için ne erkek için bu tür kavramları ben çok doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

BESİMA KONCA (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Bir yanlış anlama...

BESİMA KONCA (Siirt) – Söz hakkı doğdu.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Sayın Konca, vermeyeceğim söz.

Şöyle bir yanlış anlaşılma var: Geçen toplantıda aldığımız kararla kurduğumuz komisyonun başlığını okuyorum: “Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi.” “Kırsal Kalkınma” değil.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Tamam, o zaman tamam.

BAŞKAN – “Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi.” Lütfen biraz daha konularımıza dikkat edelim, gerekçelerini iyi okuyalım, biraz daha hazırlıklı gelelim.

Sayın Yüceer, altı dakika konuşmuşsunuz, toplam istatistiklere baktım. Lütfen bir dakikayla sınırlı olsun, ondan sonra oylama geçeceğim bu komisyonlarla ilgili.

Çok teşekkür ederim.

Buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, Parlamentoda 26'ncı Dönem milletvekilleri olarak çalışıyoruz ve komisyonda da. Muhakkak daha önce konuşulmamış hiçbir şeyi konuşmuyoruz buralarda. Yani, tekrar aynı şeyleri konuşuyoruz, çözüm arıyoruz, gündemin sorunlarını ön plana çıkarıyoruz, bunun için daha fazla konuşuyoruz belki ama konuşulmamış hiçbir şeyi konuşmuyoruz. Hayat bir şekliyle devamlı, sürekli, sorunlar da devam ediyor. Ama eğer sorunları çözememişsek ve sorunlar gerçekten artık tolere edilebilir, katlanılabilir, eşit değerlerin üzerine çıktıysa, sonuç alamadıysak o zaman kusura bakmayın tekrar edecek, tekrar, tekrar konuşacaksınız. Çünkü bu komisyonların tek bir amacı rapor hazırlayıp “Biz bu raporu hazırladık, sunduk, yapılsın.” değil; tam tersi, bunun uygulama hayatına geçirilip gerçekten sonuç alınabilmesi. Bizim önerilerimiz ve eleştirilerimiz bu yönde. Geçmiş dönemdeki raporların ne içerdiğini, ne önerdiğini bizatihi o komisyonlarda çalışarak biliyoruz, buna vâkıfız. Bu Komisyon üyelerinin hepsinin de zaten bunlara vâkıf olması lazım, açıp bir okuması lazım ne olmuş, ne bitmiş, ne eksik kalmış, nerede eksiklik var, bu yönde çalışmamız lazım.

Şimdi, sayın sözcümüz diyor ki “Her şey güllük gülistanlık tabii ki olmaz.” Kimsenin aile kurumuna karşı bir ön yargısı ya da bir tepkimesi yok, hepimizin aileleri var. Ben de yirmi yıllık evliyim ve benim için her şeyin de önünde, en önemli yerde. Hepimizin ailesi var, annesi var, babası var. Bu tabii ki bu toplumda çok önemli ama siz aile içinde kadının eşitsiz ilişkisini görmezden geliyorsunuz. Kadının -sayın vekilim de ifade etti- artık bizim, sokakta, en güvendiğimiz yerde, ailede can güvenliğimiz kalmamışsa, toplumsal yaşamda, siyasette, ekonomide, sosyal alanda adımız bile yoksa, pardon, o zaman aileyi bir kenara bırakacağız çünkü kadının sorunu demek ki bu, kadının öncelikle eşitsiz sorunu. O zaman tabii ki kadının bireysel olarak güçlendirilmesini ön planda konuşacağız. Burada aileyi arka plana atmak, aileyi karşımıza almak gibi bir sorunumuz yok; tam tersi, aile içindeki eşit

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

olması gereken -tamamlayıcı ya da bir başkası, altta, üstte, ben bunu kabul etmiyorum- sevgi, saygı ve eşitlik üzerine kurulması gereken ilişkide eşitsiz tarafı güçlendirmek için mücadele veriyoruz yani bundan da gocunmayacağız. O yüzden tekrar komisyonlar kurmaktan, tekrar efor sarf etmekten ben şahsen gocunmuyorum. Önemli olan, sonuç almak, bize düşen de bu yolda mücadele etmek diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Yüceer, çok teşekkür ederim.

Aslında hepimiz aynı şeyleri düşünüyoruz, aynı şeyleri belki farklı kelimelerle ifade ediyoruz. Bu anlamda ben birkaç şey ekleyecektim ama... Mesela, eğitimle ilgili istatistiki verileri hemen arkadaşlardan istedim, kız çocuklarımız ne durumda diye. Şöyle hemen sizinle paylaşayım, ondan sonra hemen oylamaya geçelim. Beynimizin, zihnimizin kenarında bir bilgi olsun.

2002’de kız çocukların ilkokullaşma oranı yüzde 88’miş, 2014’te bu yüzde 99,6. Ortaokula baktığımızda; kız çocukları 2002’de yüzde 48, 2014’te yüzde 94,5. Yükseköğretime baktığımızda; kız çocukları 2002’de yüzde 19,9 ama bugün yüzde 176,1. Hedefimiz yüzde 100, amacımız bu. Hani bu bir bilgi olsun diye... Ben de siz konuşurken merak ettim ne durumdayız diye, arkadaşlar bu bilgiyi paylaştı.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 2014 verileri mi?

BAŞKAN – Evet, 2002 ile 2014’ü söyledim. Tekrarlayabilirim isterseniz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Bir şey söyleyebilir miyim...

Verdiğiniz istatistiki bilgiler okullaşma yani okula kayıtlı ölçülmüş bilgilerdir. Ben talep ediyorum: Okulu terkle ilgili de bir araştırma yapılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Tamam.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – 4+4+4’ten sonra düşmüştür bu rakamlar.

BAŞKAN – Bu konuyla da ilgili tekrar bilgilere bakalım. Bu genel bir bilgiydi. Alt versiyonları, iç içe giren şeyleri vardır.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, bir cümle ekleyeceğim.

Kırsal alanda kadının güçlendirilmesi bence çok önemli bir alan gerçekten. Ama şunu ifade etmek istiyorum: Bu alandaki kadının güçlendirilmesi için bir komisyon kurmaya gerek yok. Bu bir hukuki mevzuattır, bir düzenleme yapılır, kooperatifleşme...

BAŞKAN – Hukuki mevzuatı yapabilmek için araştırma yapmanız gerekmiyor mu?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, kooperatifleşmedir.

BAŞKAN – Peki, tamam, teşekkür ederim Sayın Yüceer.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Yani bu, komisyon kurmadan da halledebileceğimiz bir sorun alanıdır ama diğerlerinde gerçekten ciddi araştırmalar gereklidir; tarafların dinlenmesi, yandaşların, paydaşların, herkesin dinlenmesi gereklidir. Bu konunun da tekrar değerlendirilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Lütfen... Zaten kuruldu, bunu tekrar tartışıyoruz farkındaysanız.

Evet, bu konuda önergelerin kabul edilip edilmemesi noktasını oylarınıza sunuyorum yani daha önce çalışılmış alanlardaki alt komisyonla ilgili gelen önergelerin kabul edilip edilmemesi noktasında görüşlerinize sunuyorum: Kabul edenler...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Hangisini?

BAŞKAN - Görüşülmemesi noktasında, yeni bir alt komisyon kurulmaması noktasında...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yeni sıkıntılar da var. Mesela, kamuoyu yaratıldı Radiye Hanım. Şimdi, kadın cinayetleriyle ilgili çok ciddi anlamda bir kamuoyu yaratıldı. Özellikle kadın cinayetleriyle ilgili çok ciddi anlamda bir kamuoyu yaratıldığı için, iyi hâl indiriminden yararlandıkları için erkekler bu konuda... Ve ne oldu? Bu sefer hâkimler iyi hâl indirimi uygulamamaya başladı ama kararları eğer incellerseniz, iyi hâl indirimi yerine en alt sınırdan ceza

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

verilmeye başlandı. Yani, aslında değişen çok bir şey olmadı, yine hemen hemen aynı cezalar veriliyor ama iyi hâl indirimi konusunda kamuoyunda bir yargı oluştuğu için onun yerine alt sınır veriliyor. Bizim kurmak istediğimiz, kurulmasını istediğimiz komisyonlarla ilgili alanlarda farklı sıkıntılar da ortaya çıkmıştır. Bu nedenle ben mutlaka eski kavramı da kabul etmiyorum. Bizim görevimiz -Candan Hanım'ın söylediği gibi- eğer bir sorunu çözemiyorsak yeniden o konuyla ilgili efor sarf etmek diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ben şunu netleştirdiğimizi düşünerek hemen oylamaya geçtim: Ne dedik? Bu konuyla ilgili, özellikle şiddetle ilgili yapılan araştırmalar var, iki tane büyük araştırma var. Bunları çalışalım, ilgili bakanlığımız gelsin. Sayın Kaynarca da bunun altını çizdi, geçen toplantıda da söylemiştim. Buna istinaden, bir daha tekrar yapmamak için burada konuşmadım. Bakanımız gelsin, şiddetle ilgili yapılan çalışmaları tekrar bize anlatsın -risk haritası belirleniyor, 6284'le ilgili çok güzel bir çalışmaları var- o raporları bize sunsun. Yine de gerekli görürsek bu konuyu gündeme getirelim ve önümüzdeki dönemde bunu kuralım demiştik. Sayın Kaynarca da aynı şeyi söylediği için oyunuzda sundum. 23 ve 24'üncü Dönemde de yine çocuk gelinlerle ilgili, şiddetle ilgili kurulan alt komisyonla birlikte 6284 no.lu Yasa buna istinaden hazırlanmıştır, bunları söyledik. Bu anlamda şu an bu konuyla ilgili gelen önergelere bu dönem, önümüzdeki yasama dönemlerinde tekrar ihtiyaç olur, bunu tartışırız, tekrar önergelerinizi verirsiniz, kurulması noktasında karar alırız. Ama zaten ileriki maddelerde de diğer gelen önergeler var, onları konuşacağız ama şunu, 23 ve 24'üncü Dönemde çalışılmış, raporlaştırılmış alt komisyonlar ve şiddetle ilgili durum için ben oylarınıza sunuyorum diğer önergelere geçmek üzere. İsterseniz diğer önergeleri okuyalım, ondan sonra oylayalım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Şiddetten ziyade bizim şeyimiz 6284 ve İstanbul Sözleşmesi'nin...

BAŞKAN – İşte, bakanımız gelip bu konuyla ilgili raporunu bize açıklasın, anlatsın, sunsun. 6284'le ilgili, Türkiye'de risk haritasını...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Şiddette İstanbul Sözleşmesi hükümleri uygulanması gerekiyor o tür davalarda çünkü bu konu açık ama hâlâ daha bizim İstanbul Sözleşmesi ile iç hukuk hükümleri arasında çatışmalar var.

BAŞKAN – Bakın, Bakanlığın bu konuyla ilgili bir raporu, bir çalışması var. Gelip siz değerli üyelerimize sunumunu yapsın, ondan sonra da tekrar böyle bir talebiniz varsa onu tekrar gündeme getirelim, tekrar konuşalım diye geçen haftaki toplantımızda da bunu bu şekilde kabul etmiştik.

IV.- ALT KOMİSYON

A) Alt Komisyona Sevkler

1.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir ve arkadaşlarının, engelli kadınların yaşadıkları sorunlarına ilişkin

2.- İstanbul Milletvekili Tülay Kaynarca ve arkadaşlarının, Türkiye'de yaşayan engelli kadınlar ile engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin

BAŞKAN - Evet, bu konudaki görüşleriniz noktasında, engelli kadınlarla ilgili benzer iki önerge Divana ulaşmıştır. Bunlar, engelli kadınların uğradığı ayrımcılık ve yaşadığı mağduriyet ivedilikle ele alınması gereken bir konu. Engelli insanların yaşadıkları mağduriyet yakın çevrelerini de aynı zamanda derinden etkilemekte, özellikle engellilere bakmakla yükümlü olanların bakım hizmetleriyle ilgili yetersizlikleri, yaşadığı sıkıntılar, sağlık, ulaşım, istihdam gibi başlıklar altında yaşanan bazı kısıtları var. Bu anlamda, engelli yakınlarını da içine alıp konunun daha kapsamlı hâle getirilmesi sebebiyle Sayın Karaburun ile Sayın Kerestecioğlu'nun önergesini birleştirerek Türkiye'de yaşayan engelli kadınlar ile engellilere bakmakta olan kişilerin sorunları ve çözüm önerileri hakkında alt komisyonun kurulmasını onaylarınıza sunuyorum. Bu konuda görüş almak isteyenler olursa hemen hızlıca verelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016 Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

Bir önerge daha var.

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Oylamaya geçelim bence.

BAŞKAN – O zaman oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Trabzon Milletvekili Ayşe Sula Köseoğlu ve arkadaşlarının, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının ve ailelerinin karşılaştığı sorunlara kalıcı ve bütüncül politikaların hayata geçirilmesi ve bu konularda çözüm önerileri üretilebilmesi amacıyla yurt dışında yaşayan, Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınlar ile ailelerin sorunları ve çözüm önerilerine ilişkin

BAŞKAN - Bir üçüncü alt komisyonla Divanımıza gelen -geçen toplantımızda da bahsettiğimiz üzere, az önceki konuşmalarda da zaman zaman konuşmalarınızda yer verdiniz, hatta uzun ve derinlemesine de ele aldığımız- yurt dışında yaşayan Türk kadın ve ailelerle ilgili bir önergemizdi özellikle. Onun başlığı da sizin koyduğunuz çekinceler noktasında tekrar revize edildi ve o şekilde Divana geldi. Başlık...

Yurt dışında yaşayan, Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadın ve ailelerin sorunları ile çözüm önerileri konulu alt komisyonun kurulmasını görüşlerinize sunuyorum, oylarınıza sunuyorum. Yeterince tartıştığınızı düşünüyorum, çünkü diğer konuşmalarda bunu ele aldık.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle 3 alt komisyon kurulmuş oldu.

BAŞKAN - Diğer alt komisyon kurma önergelerini de önümüzdeki yasama yılında tekrar ele almak üzere ben sürece bırakmak istiyorum.

Diğer tekliflerin, gelen önergelerin ileriki yasama dönemlerinde ele alınması noktasında oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Üye sayısı... Toplantımızın başında kırsal kalkınma için konuşmuştuk. Tüm komisyonlarımızda da tüm partilerin üyelerinin bulunması noktasında bir görüş sunmuştuk. “4, 1, 1, 1” olarak, “7”ye tamamlayarak tüm parti üyelerinin komisyonlarda yer alması noktasında, temsili noktasında oylamıştık.

Bir gündemimiz daha var çok önemli. Son gündemimizi de hemen hızlıca okuyorum arkadaşlar.

Komisyonumuz -geçen mart ayında- Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu oturumuna katılmakta her sene. Bu toplantılar her sene New York'ta Birleşmiş Milletler binasında iki hafta süreyle gerçekleştirilmekte. Komisyon heyeti dünyadaki muadilleriyle görüş alışverişinde bulunmaktadır. Oradaki yan etkinliklere ve ana oturuma katılmaktayız. Bu anlamda, 14 ve 24 Mart tarihleri arasında bu oturumlar gerçekleştirilecektir. Bu toplantıya katılımınız için Komisyon kararını imzaya açıyorum. İmzalarınızı bu konuda belirtirseniz dağılmadan, çok teşekkür ederiz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) - Sayın Başkan, ben tutanaklarda mutlaka yer almasını rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Az önce sunduğunuz istatistik bilgilerinin, kız çocuklarının okullaşmasıyla ilgili, okula kayıtlarla elde edildiğini söylemiştim. Özellikle okulu terk eden çocukların...

BAŞKAN – O verilere de bakalım Sayın Deniz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Özellikle kız, erkek sayısının belirtilmesini, hangi yaşlarda okulu bıraktıklarını ve mümkünse, bulunabiliyorsa sebeplerini, istatistiki bilgilerini rica ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, TÜİK'ten biz bu konuda yazılı bilgi isteyelim ve sizlere de ulaştıralım. Olur mu?

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim. Gündemdeki bütün konular görüşülmüştür.

Katılımınızdan ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KEFEK

Tarih : 27/01/2016

Saat :

Kayıt:

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

Kapanma Saati: 13.28